

Vogelringstation Castricum

Jaarverslag 2018

Dit is een uitgave van Vogelringstation (vinkenbaan) Castricum. Vogelringstation Castricum houdt zich bezig met de studie van in het wild levende vogels door middel van ringonderzoek in de duinen van Castricum.

Gelieve dit verslag als volgt te citeren:

Meer, T van der & Admiraal, P (red) 2019. Technisch jaarverslag 2018. Vinkenbaan Castricum.

Teksten

Leo Heemskerk (zoönose-onderzoek)

Richard Reijnders (maandverslagen)

Jan Visser (DNA-onderzoek)

Tim van der Meer en Piet Admiraal (alle overige teksten)

Data-organisatie

Piet Admiraal

Henk Levering

Tim van der Meer

Arnold Wijker

Vinkenbaan Castricum

p/a Bergstraat 39

1931 EN Egmond aan zee

vinkenbaan@vwgmidden-kennemerland.nl

Rekeningnummer (sponsoring): NL03 INGB 0004 3806 80

Het ringonderzoek door Vogelringstation Castricum is mede mogelijk dankzij Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland (sponsoring), PWN (terreinvergunningen, faciliteiten en onderhoud) en het Vogeltrekstation (ringvergunningen).

Voorpagina: eenden in 2018: van links naar rechts Wintertaling, Kuifeend, Smient, Slobeend en Pijlstaart (Tim van der Meer & Luc Knijnsberg).

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
H1. Algemene informatie	5
1.1 Publicaties.....	6
1.2 PR en Educatie	6
1.3 Vergadering, PWN en VWG	7
H2. Weersomstandigheden in 2018	8
H3. Methoden.....	10
3.1 Vangmiddelen en habitat.....	10
3.2 Overige vangmethoden en andere ontwikkelingen.....	12
Het vangen van nachttrekkers.....	12
Andere vangtechnieken	12
H4. Overzicht resultaten ringjaar 2018	14
4.1 Maandoverzicht 2018	14
4.2 Terugmeldingen	21
Buitenlandse terugmeldingen.....	21
‘Niet van ons’	22
‘Terugmeldingen van door ons geringde vogels.....	24
Eigen terugvangsten	25
4.3 Trends	27
Jaarrecords.....	27
Nieuwe baansoorten	28
CDNA beoordeelsoorten	28
4.5 Waarnemingen.....	28
H5. Onderzoek: overzicht uitkomsten en plannen	29
5.1 DNA onderzoek.....	29
5.2 Zoönosenproject (Leo Heemskerk).....	30
5.3 Onderzoeksartikel Rosse Grutto.....	30
5.4 Eendenproject.....	35
Doelen van ringonderzoek aan eenden	35
Dankwoord	37
Bronnen	37
Appendix 1: Overzicht van de netopstelling.....	38
Appendix 2: Totaal overzicht van gevangen vogels te VRS Castricum 1960 - 2018.....	39

Inleiding

Hier presenteren wij als ringgroep Vogelringstation Castricum (VRS Castricum) het eerste technische jaarverslag. In dit jaarverslag worden de resultaten van 2018 gepresenteerd. De ambitie om onze methoden en resultaten te publiceren in een jaarverslag wordt hierbij gerealiseerd. De laatste jaren is er in toenemende mate bijgedragen aan verschillende soorten onderzoek, waarvan hier enkele uitgelicht worden.

2018 was een jaar met een mijlpaal. De 500.000ste vogel werd geringd op ons ringstation (een Heggenmus). Een half miljoen vogels in bijna 60 jaar vogels ringen op onze ringbaan!

H1. Algemene informatie

Geschiedenis VRS Castricum

Vogelringstation VRS Castricum is één van de zgn. "Vinkenbanen". Op deze plekken werden vroeger in het najaar trekvogels gevangen voor consumptie en als volièrevogels. VRS Castricum is opgericht in 1960. Sindsdien is het ringstation actief met het vangen en ringen van vogels voor onderzoek. Het ringstation ligt in de kuststrook niet ver van de zee, in de duinen van het Noord-Hollands Duinreservaat. VRS Castricum is onderdeel van de vogelwerkgroep Midden-Kennemerland (opgericht in 1958). Het werkgebied waar VRS Castricum ligt wordt beheerd door het PWN.

In 2018 bestond de ringgroep uit de volgende medewerkers:

Ringvergunninghouders

- Piet Admiraal
- Walter Beentjes
- Leo Heemskerk
- Guido Keijl
- Luc Knijnsberg
- Henk Levering
- André van Loon
- Tim van der Meer
- Richard Reijnders
- Piet Veldt
- Jan Visser
- Arnold Wijker
- Marc van Roomen
- Paul Ruiters
- Hans Schekkerman
- Rienk Slings

Vaste assistenten

- Rob Leurs
- Cees Roselaar
- René Vos
- Jos Vroege

Nieuwe assistenten in 2018

Aleksandra Munters
Jorg Schagen
Wouter Wildschut

1.1 Publicaties

Alle ringvangsten van 2018 werden gepubliceerd op trektellen: <https://trektellen.nl/site/info/365>. De vangsten op trektellen worden handmatig ingevoerd en kunnen iets afwijken van de werkelijke aantallen.

In 2018 verschenen de maandverslagen van 2017 in de Winterkoning, een uitgave van VWG Midden-Kennemerland.

Een artikel over de trek van Rosse Grutto's (Rakhimberdiev et al., 2018) waar VRS Castricum een groot deel van de data van heeft verzameld werd gepubliceerd in het toonaangevende tijdschrift Nature Communications. Een artikel over dit onderzoek verscheen in Trouw (Buiter, 2018) en een samenvatting verscheen in de PWN nieuwsbrief (zie hoofdstuk 5.3).

Op 15 mei werd met toestemming van PWN een eigenaardig zingende Fluiters gevangen en geringd. Hierbij werd een veertje verzameld. De vogel werd op basis van zang er namelijk van verdacht een hybride Fluiters X Bergfluiters te zijn. Mede omdat deze hybride nog nooit in Nederland is vastgesteld werd deze vogel gevangen en bemonsterd. De vogel trok veel bekijks en bleef langdurig zingen, met uiteindelijk het gevolg dat hij een paartje vormde met een vrouwtje Fluiters. DNA onderzoek heeft inmiddels uitgewezen dat één van de ouders van deze vogel inderdaad een Westelijke Bergfluiters was, en de andere ouder een Fluiters. Verschillende (online) publicaties verschenen over deze vogel.

- https://www.dutchbirding.nl/dbactueel/1460/zo_maar_een_ochtend_in_castricum
- https://www.dutchbirding.nl/dbactueel/1468/western_bonellis_x_wood_warbler_update
- Topdag voor zeldzaamheden in Noordhollands Duinreservaat: Balkanbergfluiters, hybride Bergfluiters x Fluiters en Cirlgors. DB 40:3 (2018), 210-212. Door Theo Admiraal, Rob van Bemmelen, Hans Schekkerman & Roy Slaterus

1.2 PR en Educatie

In 2018 werd het ringstation door verschillende vogelwerkgroepen bezocht tijdens een excursie. Door onze eigen vogelwerkgroep (VWG Midden-Kennemerland) werd het ringstation tweemaal bezocht en ook de jeugdwerkgroep van VWG midden-Kennemerland heeft VRS Castricum bezocht. Daarnaast waren er excursies van VWG Zaanstreek en VWG Alkmaar.

Regelmatig werd het ringstation bezocht door individuele leden van VWG Midden-Kennemerland. Ook andere belangstellenden (ringers maar zeker ook niet ringers) werden veelvuldig verwelkomd op VRS Castricum.

In 2018 werden meerdere ringers-examens in opdracht van het Vogeltrektstation voor nieuwe ringvergunninghouders afgenomen. Zo deden Cornelis Fokker en Mark Broeckaert in 2018 hun examen voor het verkrijgen van een ringvergunning bij VRS Castricum. Cornelis en Mark gefeliciteerd met de behaalde ringvergunning en veel vogelryke jaren toegewenst!

1.3 Vergadering, PWN en VWG

Op 5 maart vond de (jaarlijkse) 'vinkersvergadering' plaats bij Tim van der Meer thuis. Met name werd aandacht besteed aan de onderzoeksprojecten, bijhouden en publiceren van gegevens en het vangen met behulp van geluid.

Piet Admiraal heeft per november 2017 het werk als bestuurslid bij VWG Midden-Kennemerland overgenomen van Leo Heemskerk. Het is zowel onze wens als de wens van de vogelwerkgroep dat er altijd een ringer in het bestuur zit, voor onze groep is deze rol in het bestuur uiteraard ook belangrijk. Piet woonde alle vergaderingen van de VWG in 2018 bij.

Bij de vergadering is ook afgesproken om alle waarnemingen van bij VRS Castricum te registreren in waarneming (www.waarneming.nl) (zie hoofdstuk 5).

Er was overleg over de voortgang van het ringonderzoek met terreinbeheerder PWN. Hierbij is onder andere het gebruik van geluid, het vangen van eenden (zie hoofdstuk 5.4) en het publiceren van dit jaarverslag besproken.

H2. Weersomstandigheden in 2018

2018 was een jaar met ongewone perioden qua weer. Het jaar kenmerkte zich door een extreem droge zomer. Met name in de vroege zomer viel het al op dat de rietkragen in het vanggebied omvangrijker waren dan andere jaren (hoge temperaturen, veel zonuren en toch hoge waterstanden). Mede hierdoor is 2018 waarschijnlijk een goed jaar voor rietvogels geweest. Dit is waarschijnlijk van invloed geweest op het voorkomen van bijvoorbeeld Cetti's Zanger (14 vangsten) en Struikrietzanger (7 vangsten) in het gebied. Van beide soorten werden hiermee nieuwe jaarrecords behaald.

Figuur 1: Struikrietzanger (Aleksandra Munters)

Een periode met straffe koude oostenwind (de zogenaamde 'Russische Beer') luidde een koud voorjaar in. Dit resulteerde in vangsten van verschillende soorten eenden en een groot aantal Bonte Strandlopers. Deze werden steeds pas in de middagen gevangen. Een mogelijke verklaring voor deze spectaculaire vangsten van Bonte Strandlopers is dat op het moment dat de Waddenzee droog viel bij eb het slik bevroor door de lage temperaturen en koude oostenwind. Op dat moment vertrokken de Bonte Strandlopers richting het zuiden om de kou te ontvluchten, waarschijnlijk om te gaan pleisteren bij de pier van het Noordzeekanaal of aan de kusten in Zeeland. Momenteel wordt gedacht om een artikel over de gevangen Bonte Strandlopers en de weersomstandigheden van deze periode te schrijven. In deze koude periode werden ook Kieviten, Wulpen, 1 IJslandse Grutto en 1 IJslandse Kanoet gevangen (Figuur 2 & 3). De laatste twee beiden nieuwe ondersoorten voor VRS Castricum!

Figuur 2: IJslandse Grutto (Piet Admiraal)

Figuur 3: IJslandse Kanoet (Richard Reijnders)

H3. Methoden

3.1 Vangmiddelen en habitat

Op VRS Castricum worden vogels gevangen met slag- en mistnetten. De ringbaan heeft vier slagnetten. Hiermee worden overdag trekkende vogelsoorten zoals piepers, leeuweriken en lijsters maar ook vele soorten steltlopers gevangen. Er is een vrijwel permanente mistnetopstelling. In het voorjaar worden de netten geplaatst en in het najaar na de najaarstrek worden deze voor de winter opgeruimd. De maximale mistnetopstelling staat van begin september tot half november. In de wintermaanden worden alleen de mistnetten in het duinbos gebruikt. In het duinbos staan 4 hijsnetten, constructies met palen en katrollen, waar 2 of 3 mistnetten boven elkaar hangen. In totaal staat er in de piek van de vogeltrek ongeveer 500 meter mistnet open (zie Appendix 1). Hiermee worden veel 's nachts trekkende (zang)vogels gevangen.

De mistnetten staan in verschillende typen habitat, hierdoor kan er een grote diversiteit aan soorten gevangen worden.

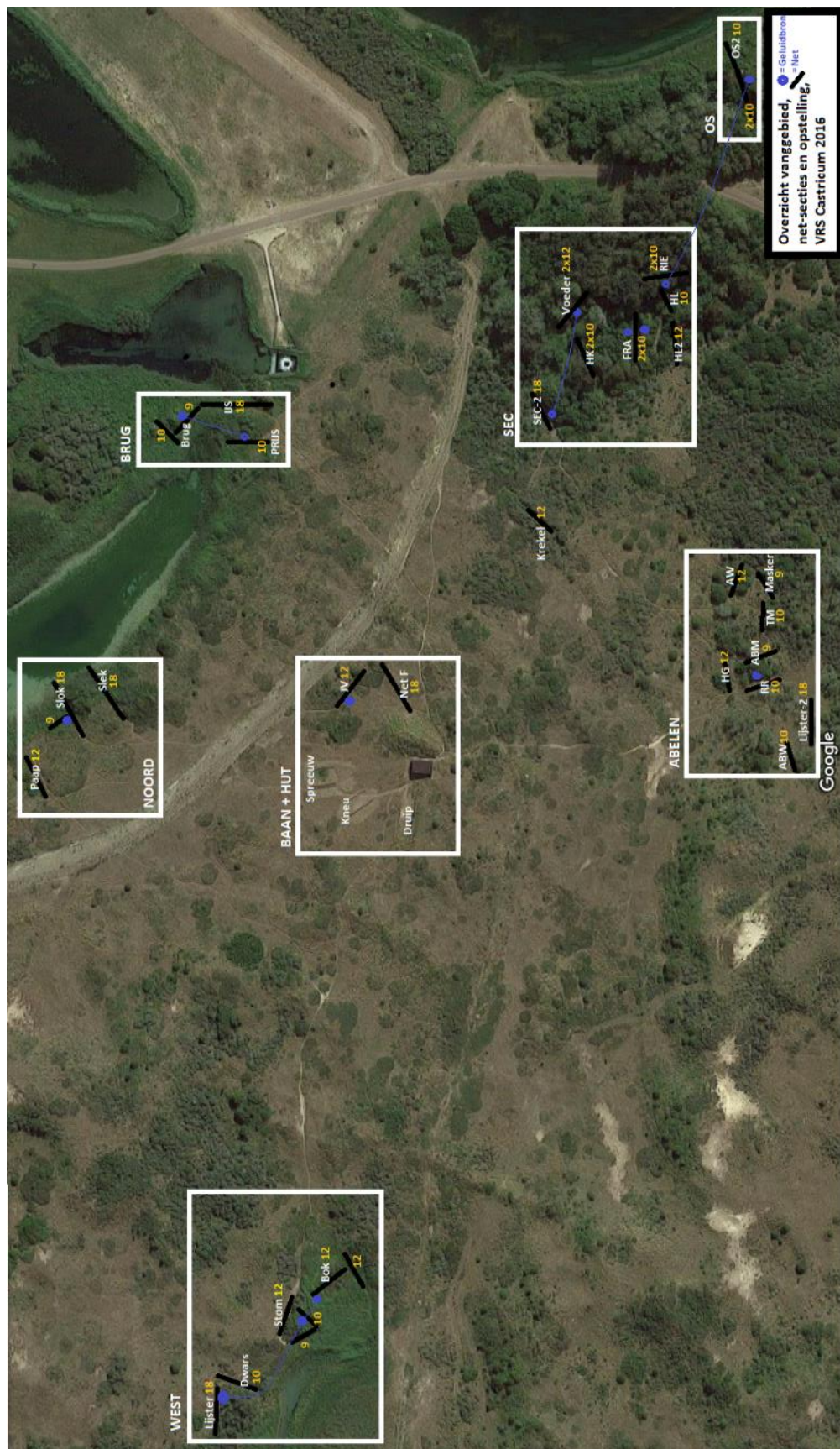
De vegetatietypen en habitats binnen het vanggebied bestaan uit:

- Open riet met struweel rondom infiltratiekanalen van het waterwingebied
- Gemengd duinbos voornamelijk bestaande uit dennen, eik en esdoorn (hier staan de hijsnetten)
- Droog duinstruweel met abelen en eiken
- Droog kalkrijk duingrasland (hier liggen de slagnetten en staat het onderzoeksstation)

Het ringstation is gelegen ten zuiden van het drinkwater infiltratiegebied Castricum in het Noord-Hollands Duinreservaat vlak tegen de kust. Hierdoor ligt het ringstation voor een deel in een vrij nat gebied waar veel rietvegetatie aanwezig is. Het merendeel van de vegetatie rond het ringstation bestaat uit open duin met duinstruweel.

In het vanggebied worden door de terreinbeheerder PWN beheermaatregelen uitgevoerd. Zo wordt er bijvoorbeeld gesnoeid, gemaaid en worden exoten verwijderd. Deze maatregelen helpen ons het vanggebied te optimaliseren.

Figuur 4 is een plattegrond van het vanggebied met het maximale netoverzicht vanaf 2017. In Appendix 1 staat een tabel met een overzicht van het aantal meters net, netnamen en netperiodes per netsectie.

Figuur 4: Netten per netsectie, met netnamen en lengtes in het vanggebied

3.2 Overige vangmethoden en andere ontwikkelingen

Naast deze vaste vangmiddelen van het ringstation zijn er ook een aantal vangmethoden die incidenteel gebruikt worden. Deze zijn afhankelijk van soort en seizoen.

Het vangen van nachttrekkers

Bij deze methoden gaat het om (grofmazige) mistnetten die in de nacht worden gebruikt om specifieke soorten te vangen. Deze vangtechniek wordt gebruikt om in de nacht rallen, kwartels en porseleinhoen te vangen en daarbij zijn ook waterhoen, dodaars, kwartelkoning, nachtzwaluw en uilen doelsoort.

Het nachtvangen gebeurt in verschillende perioden wanneer de betreffende soorten doortrekken: Kwartels worden voornamelijk gevangen tussen eind april en eind juni, Porseleinhoen wordt voornamelijk gevangen tussen eind maart en eind april én tussen begin juli en eind september en Waterrallen worden voornamelijk gevangen tussen eind augustus en eind november (zie Figuur 6).

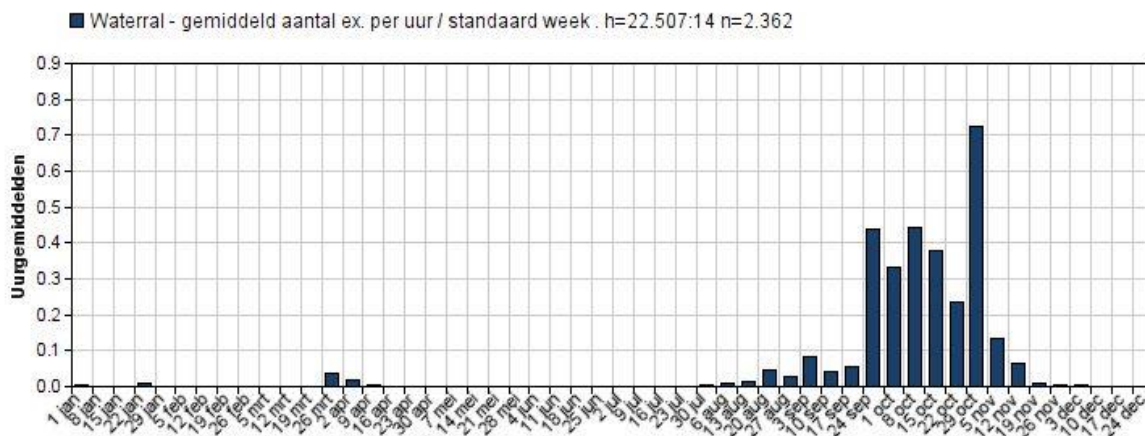
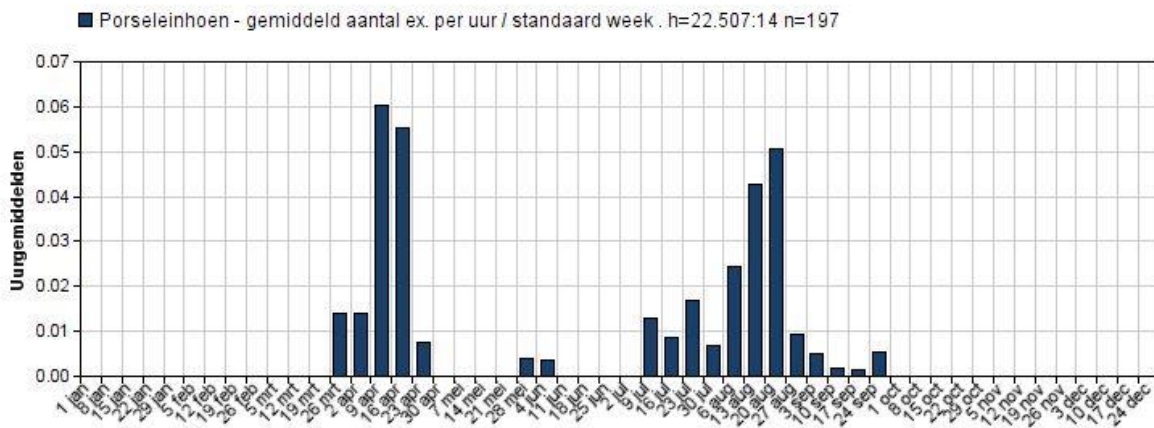
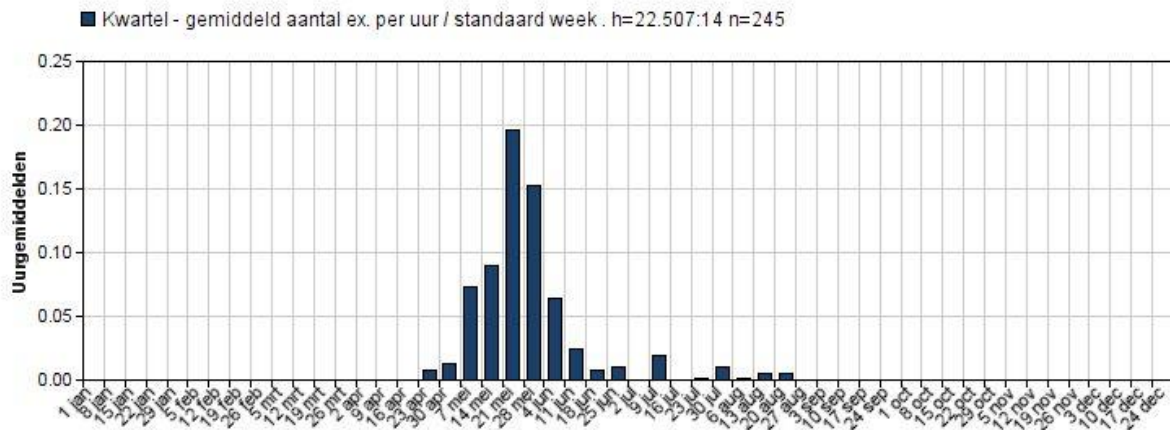
Andere vangtechnieken

Andere vangtechnieken die in het verleden zijn gebruikt en mogelijk in de nabije toekomst uitgeprobeerd gaan worden zijn:

- Waterrallen vangen met behulp van een zogenaamde 'rallenkooi' (inloopkooi).
- Roofvogels vangen met behulp van een 'bal-chatri'.
- Binnen het vanggebied worden soms nieuwe netplaatsen uitgeprobeerd. Dit registreren we in ons net-overzicht (zie Appendix 1).

Figuur 5: Kwartel mannetje (Tim van der Meer)

Figuur 6: landelijke vangpieken in het jaar van respectievelijk Kwartel, Porseleinhoen en Waterral (Trektellen, 2018)

H4. Resultaten ringjaar 2018

4.1 Maandoverzicht 2018

Het maandverslag wordt gewoonlijk geschreven voor de Winterkoning, het tijdschrift van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland. De uitgebreide versie van de maandverslagen zal in de loop van 2019 in de Winterkoning verschijnen.

Januari

Vanaf de 7^e even een heel kort wintertje. Zowel op de 8^e als de 9^e was er sterke trek van Kramsvogels. Er werd relatief weinig (maar toch leuk) van gevangen: in totaal 106. Alle waren in extreem goede conditie (zwaar (!)). Op de 9^e zowaar ook nog eventjes 49 Grote Barmsijzen (door Tim). Opvallend genoeg waren meeste volwassen mannetjes. Verder weinig vangdagen.

Februari

Op 7 februari werd in een nieuw bedachte eenden-opstelling een vrouwtje Kuifeend gevangen, de eerste sinds 1994! Op de 19^e zowaar al een beetje voorjaar: mooie trek van Veldleeuwrik en Jan ving er maar liefst 19 (!). Beginnende de 24^e opnieuw winterweer. Er werden vangpogingen gedaan, maar veel was het allemaal niet: op de 24e 1 Kievit, op de 25e ook 1 Kievit, op de 26e 2 Kieviten en op de 27e 4 Kieviten. 's Avonds vingen Piet Admiraal en Tim van der Meer 3 Wintertalingen. Een hele bijzondere vangst, want deze soort was pas één keer eerder ooit op de ringbaan gevangen. Op de 28e eindelijk echt goede koudetrek, met daarbij ook nog eens een uitstekende bezetting (van 7:00 tot 18:00 (!)). Resultaat: een werkelijk fantastische vangdag: 3 Smienten, 10 Kieviten, 1 Goudplevier, 4 Watersnippen, 11 Stormmeeuwen en 104 Kramsvogels werden gevangen. De Smienten waren natuurlijk de absolute topper. Ontdekt door Tim reageerden zij heel goed op het geluid, maar gingen toch net naast het slagnet zitten. Daar gingen zij op hun dooie gemakkie gras zitten eten. Geluid op het slagnet stond nog steeds (zacht) aan, maar dat leek hen weinig te boeien. En toch, na ruim een uur wachten (hele spannende tijd voor Arnold, Luc en Tim), schuifelden zij 1 voor 1 het slagnet op. Fantastische actie, er was ooit maar 2 keer eerder een Smient gevangen op de baan. Een fabuleuze afsluiting van de maand natuurlijk, maar de eerste 3 dagen van maart zouden ons nog veel meer brengen.

Figuur 7: drie Smienten in één slag (Arnold Wijker)

Maart

De eerste van de maand misschien wel één van de meest spectaculaire vangdagen op onze ringbaan ooit. Om 7:00 uur waren Luc en Richard al aanwezig. Stond er de dag daarvoor al veel wind, nu was dat nog heel veel erger. Er stond een stormachtige ONO-wind, windkracht-8. Het enige wat er durfde te vliegen waren Wulpen. Maar door de harde wind waren zij moeilijk te lokken, en als ze al reageerden op het geluid ook nog eens moeilijk te vangen. Twee keer vlogen er ook een paar Pijlstaarten langs. Dat zou een nieuwe baansoort zijn. Maar beide keren was ik te laat met het geluid (mede ook door de stormachtige wind). Vliegrichting was ZZO, dus dan heb je dat. Dus besloot ik zo ongeveer rond 10:00 uur i.p.v. dubbel Wulp 1 keer Wulp en 1 keer Pijlstaart aan te zetten. Luc kon er wel mee leven (met enige tegenzin). Op het dak draaide al die tijd nog gewoon Bonte Strandloper. Om 12:00 uur hadden we pas 2 vogels: 2 Wulpen. We lokten een Blauwe Reiger, maar die ging vlak naast de hut staan zitten schuilen voor de wind. Kansloze affaire. Vogels vangen zat er met deze wind gewoon niet in, dat was duidelijk. We besloten dus maar om te stoppen. Toen we al bezig waren met opruimen belde om 12:30 Tim. Hij wilde ons komen aflossen. Hij zou er om 13:00 zijn. Dus wij opruimen maar weer gestaakt. En toen gebeurde het: plotseling 10 Bonte Strandlopers bij de baan. Luc trok het net dicht en we hadden er 9. Super. Tijdens het rapen bleken er ook nog eens 2 geringd. En nog mooier: 1 met Stockholm- en 1 met Slovakia-ring (!). En nog steeds draaide het geluid van Pijlstaart. En toen ineens een moment dat ik nooit zal vergeten. Vanuit het niets doken er 4 Wintertalingen op de slag. Op het geluid van die Pijlstaart. Eén ontsnapte er vanonder het net, maar dat maakte niet uit: voor zowel Luc als voor mij een vette nieuwe handsoort! En wat een gave beestjes zo in de hand. Nauwelijks groter dan een lijster en toch gewoon een echt eendje: te raar om waar te zijn eigenlijk.

Tim was inmiddels ook gearriveerd. We vingen nog een Wintertaling en een Wulp, maar verder bleef het vrij stil. En toen ineens kwamen er Pijlstaarten. Omdat het geluid al die tijd wel continu aan had gestaan (i.t.t. in de ochtend) hoorden zij het geluid nu wel op tijd. En zij reageerden (zoals mijn onderbuikgevoel mij al had verteld) extreem goed op het geluid. Alleen waren zij overduidelijk heel bang voor de slagnetten. Ze landden wel, maar steeds er naast. Echt ongelooflijk spannend. En toen eindelijk landde er eentje op (een adult mannetje). Luc trok het net dicht, maar helaas mis (door de wind).

Figuur 8: Pijlstaart man tweedejaars links, en vleugel van adult man rechts (Luc Knijnsberg)

Zo rond 15:00 uur begonnen er ineens ook echt grote aantallen Bonte Strandlopers te komen. We draaiden nu alleen nog Pijlstaart en Bonte Strandloper. Op het geluid van Pijlstaart vingen we nog een paar Wintertalingen en uiteindelijk toch ook een Pijlstaart. Weliswaar een vrouwtje, maar vooralsnog toch wel een hele mooie soort natuurlijk (en een vette nieuwe baansoort, onze eerste dit jaar). En de Bonte Strandlopers gingen maar door. Het was overduidelijk dat er in de loop van de late middag trek vanuit de Waddenzee bezig was. En dat terwijl wij dat in de ochtend totaal niet hadden dus (!). En er zaten ook nog meer andere leuke dingen bij. Als eerste een Kanoet ertussen. Van de ondersoort *islandica*, dus een vette nieuwe baan-ondersoort. Wat een geweldig beestje, en ook nog eens verreweg de zwaarste Kanoet die wij ooit hadden gevangen. Sowieso alle vogels die wij vingen waren zwaar boven gemiddeld gewicht (vooral de Bonte Strandlopers). Maar daarover later meer. Als laatste werd er tussen de Bonte Strandlopers ook nog een Bokje gevangen. Luc en ik gingen zo rond 18:00 uur naar huis. Tim sloot af, met 138 vogels: Pijlstaart (1), Wintertaling (7), Wulp (3), Kanoet (1), Bonte Strandloper (126), Bokje (1) en Watersnip (1). Toch wel vooral te danken allemaal aan Tim. Die belde om ons af te lossen toen wij al wilden stoppen. Ook nergens elders in Nederland is die hele enorme trek golf in de middag opgemerkt. Op zich niet heel gek natuurlijk. De hele ochtend en voormiddag was het niks. En dat bij windkracht-8 en een gevoelstemperatuur van -17 of zo. Logisch dat er op geen enkele vangplek of trektelpost nog langer gevangen of geteld is dan normaal. Enkel en alleen bij ons dus.

Figuur 9: Bonte Strandlopers met verschillende snavellengtes (Luc Knijnsberg)

Ook 2 en 3 maart waren ongelooflijk prachtige vangdagen. Afgaande op de ervaringen van 1 maart ging onder andere Tim weer als middagploeg naar de baan. De ochtenden waren vrij waardeloos, maar 's middags begon het toch weer te vliegen. Op 2 maart dan eindelijk de eerste adulte mannetjes Pijlstaarten voor de baan. Ook op het recept dat op 1 maart werd uitgevonden (gewoon Pijlstaart blijven draaien!). Ook een Krakeend werd verleid door het Pijlstaart-geluid. Een vrouwtje Kuifeend werd bij de infiltratie-kanalen gevangen. Opnieuw leefde de Bonte Strandloper-trek weer op in de middag, en deze dag ringden we er 77! Op 3 maart was de wind iets afgenomen en werden er maar liefst 11 Wulpen gevangen, waarvan 8 in 1 slag door Piet Admiraal! Een heel spannend moment. Er werden beduidend minder Bonte

Strandlopers (slechts 3) gevangen, maar wel weer 2 Pijlstaarten en 1 Wintertaling. De absolute klapper van de dag was een adult winterkleed IJslandse Grutto, natuurlijk ook een nieuwe baan-onder soort.

Op 4 maart was het winterweer over, maar werden er weer eenden gevangen in de nieuwe eenden-opstelling. Gelijk weer een nieuwe baansoort: een vrouwtje Slobeend. Ook een Bontbekplevier en Witgat maakte dit toch een erg leuke vangdag voor maart. Op de 16e was het weer vreemd winterweer. Luc ontdekte tijdens het fietsen door het duin dat er in de middag opeens weer Bonte Strandlopers door het infiltratiegebied vlogen. Hij is toen gelijk naar de baan gegaan en heeft met latere hulp van Leo er toch 45 gevangen! Ook in het weekend weer enkele steltlopers en eenden, maar niet zoveel als in de eerste dagen van maart. We sloten de maand af met maar liefst 289 Bonte Strandlopers, 6 Pijlstaarten, 11 Wintertalingen en 16 Wulpen. Verdere leuke vangsten waren Boomleeuwerik, Meerkoet en een Waterpieper in een mistnet op 27 maart, deze soort vangen we nagenoeg alleen in het najaar en alleen met het slagnet.

April

In april werden er in de eenden-opstelling maar liefst 8 Kuifeenden gevangen. Ook voor nachtvangen was het een goede maand met 15 Porseleinhoentjes, waarvan 7 op 13 april. Verdere leuke vangsten waren Snor, 2 Zwarte Roodstaarten, 2 Beflijsters en 3 Groenlandse Tapuiten.

Mei

Op 1 mei gelijk een gemiste kans, ondanks of juist dankzij de sterke wind bleken er veel Rosse Grutto's door het duin te vliegen. Pas vanaf half 12 werd er gevangen en konden er al vrij snel 10 Rosse Grutto's gevangen worden (totaal op deze dag 16). Bij een vroeger begin op de dag had er meer ingezeten! De Rosse Grutto's werden zoals gewoonlijk weer van kleurringen voorzien. In totaal vingen we er 53 in mei 2018. Verdere leuke vangsten waren Appelvink, Scholekster, Kanoet, Zilverplevier en 3 Spotvogels. Dichtbij de ringbaan werd een mogelijke hybride Fluiter X Bergfluiter ontdekt en deze werd gevangen en bemonsterd voor DNA. De resultaten wezen aan dat het inderdaad om deze hybride ging! Een spectaculaire ontdekking.

*Figuur 10: Hybride
Fluiter X Bergfluiter
(Tim van der Meer)*

Juni

Juni begon leuk met op 2 juni een Kleine Plevier met Hongaarse ring! Deze vogel was geringd in Fertőújlak vlakbij de grens met Oostenrijk. Buiten de leuke vangsten van Kleine Plevieren (we vingen er ook nog een terug uit 2014) was juni vrij stil. Een Zwarte Ruiter ontsnapte helaas door een gat. Verdere leuke ringvangsten waren Grauwe Vliegenvanger, 2 Appelvinken, Blauwe Reiger en Roodmus. Op 30 juni werden wel al meteen 7 Witgatjes gevangen.

Juli

Begin juli werden er met brood op het slagnet enkele meeuwen gevangen, onder andere Kleine Mantelmeeuw, Zilvermeeuw en Stormmeeuw. Op zowel 7 als 8 juli werd een Kleine Bonte Specht gevangen. Ook werden er een mannetje en vrouwtje Roodmus teruggevangen uit 2017. Mogelijk hetzelfde broedpaar als vorig jaar dus! Snorren en IJsvogels hingen weer in de netten, net als er ruiters werden gevangen met het slagnet. Op 31 juli hing al gelijk de eerste Waterrietzanger in het net.

Augustus

Ook op 1, 2 en 3 augustus werd een Waterrietzanger gevangen. Op 1 augustus ook de eerste Glanskop sinds 2 jaar tijd. Op de 4^e een echte topdag. Piet en Tim gingen vangen en begonnen de dag goed met een Porseleinhoen tijdens het nachtvangen. Tijdens het wakker worden was er gelijk een goed reagerende groep Groenpootruiters wat resulteerde in een slag van 5. In het eerste rondje hing er al gelijk een Waterrietzanger en een Bonte Vliegenvanger, een goed begin! Daarna werden de rondjes steeds beter en vingen we nog een tweede Waterrietzanger, juveniele Cetti's Zanger, Grauwe Vliegenvanger, Draaihals en nog 4 Bonte Vliegenvangers. Dat een Snor ontsnapte en een Zwarte Ruiter het net niet afmaakte kon ons vreugde niet bederven.

Figuur 11: eerstejaars Waterrietzanger (Tim van der Meer)

Op 9 augustus werd de eerste Sperwergrasmus gevangen. In augustus werden in totaal 10 Waterrietzangers gevangen een redelijk goed jaar voor deze soort.

September

September begon met op de eerste 2 Groenpootruiters. Op 2 september werd de derde Blauwe Reiger van het jaar gevangen. Op de 5^e werd gelijk een echte zeldzaamheid in de vorm van Kleine Spotvogel gevangen door Arnold en Jan. Op 6 september volgde een Struikrietzanger, een inleiding van een goed jaar voor deze soort. Op 14 september ving we de eerste 2 Bladkoninkjes, waarvoor hetzelfde bleek te gaan gelden! In totaal ving we in september 14 Bladkoninkjes en 3 Struikrietzangers.

Jan ging de 19^e de natte ronde lopen vroeg in de ochtend en kwam terug met een Nachtzwaluw! Een soort die bij ons nog nooit was gevangen. Er zijn wel eens nachtvangpogingen gedaan in de trektijd, maar deze vogel hing gewoon zonder geluid in een mistnet.

Figuur 12: Nachtzwaluw (Piet Admiraal)

Oktober

Oktober was zoals gewoonlijk weer een topmaand met onder andere 4 Struikrietzangers, een Veldrietzanger (laatste was in 2008) 4 Waterhoentjes, 14 Baardmannetjes, 2 Siberische Tijftjaffen, 2 Siberische Braamsluipers, 3 Beflijsters, 38 Grote Gele Kwikstaarten en 1 Dwerggors. In oktober werden bijna 100 Bladkoninkjes geringd! Een ongelooflijk dagrecord van 25 van deze prachtige loofzangers werd gevestigd op de 8ste. Er werd die dag ook nog een Raddes Boszanger geringd.

Figuur 13: Raddes Boszanger (Tim van der Meer)

November

In november toch nog een aantal leuke vangsten zoals 1 Kuifeend, 1 Wintertaling, 2 Bokjes, 7 Cetti's Zangers, 95 Grote Barmsijzen en respectievelijk 1 late Fitis en Tuinfluiter.

Misschien wel de leukste vangsten van november waren de vangsten van 2 IJsgorzen, deze worden de laatste jaren nauwelijks meer gevangen bij ons. Ook werd er een nieuw grofmazig net geplaatst voor het vangen van Houtsnippen. Dit had meteen succes want er konden er 4 geringd worden deze maand.

December

Op de 16^e zowaar nog een winterdagje. Jan kon deze dag 20 Stormmeeuwen verleiden om op het slag te gaan zitten. Verder werd de baan afgebroken voor het seizoen en werd er nog maar mondjesmaat gevangen en geringd.

4.2 Terugmeldingen

Buitenlandse terugmeldingen

In 2018 hebben we 32 verschillende vogels met buitenlandse ring gevangen. Het overzicht van 26 'buitenlandse' vogels hiervan is te zien in tabel 1, zes Zwartkoppen met Belgische ring zijn niet opgenomen in deze tabel. Een Rietzanger met Franse ring (1570718) werd in 2017 ook al door ons gecontroleerd. Deze vogel verbleef ten minste tot en met 19 juni 2018 in ons vanggebied en is dus waarschijnlijk een lokale broedvogel. De Vink met Britse ring (D281948) verbleef ten minste tot en met 7 april in ons vanggebied en is ook dit jaar in 2019 weer gevangen. Spectaculair was de vangst van Kleine Plevier met kleurringen uit Hongarije, deze vogel was vlak op de grens met Oostenrijk geringd.

Ringnr	Soort	Sexe	Leeft	Ringcentrale	Controle	Geringd	Herkomst
V146750	Goudhaan	V	1	DFH, Helgoland	20-10-18		<i>Nog geen gegevens</i>
AFB2850	Grasmus	-	1	GBT, Londen	19-09-18		<i>Nog geen gegevens</i>
58V23839	Groenling	M	g1	BLB, Brussel	10-10-18		<i>Nog geen gegevens</i>
S562990	Grote Barmisjs	M	g1	GBT, Londen	17-11-18		<i>Nog geen gegevens</i>
15548796	Heggenmus	-	1	BLB, Brussel	18-11-18		<i>Nog geen gegevens</i>
DC32524	Kleine Karekiet	-	1	SVS, Stockholm	29-09-18		<i>Nog geen gegevens</i>
14787446	Kleine Karekiet	-	g1	BLB, Brussel	22-08-18	14-08-17	Koksijde, BE
14794934	Kleine Karekiet	-	g1	BLB, Brussel	23-07-18	15-08-16	Terafene, BE
14996620	Kleine Karekiet	-	g1	BLB, Brussel	12-08-18	3-09-17	Merbes-le-Château, BE
15129231	Kleine Karekiet	-	g1	BLB, Brussel	8-08-18	14-08-17	Antwerpen, BE
15129742	Kleine Karekiet	-	g1	BLB, Brussel	26-05-18	5-08-16	Antwerpen, BE
14678943	Rietzanger	-	1	BLB, Brussel	3-08-18	31-07-17	Merksplas, BE
15104696	Rietzanger	-	g1	BLB, Brussel	6-04-18	7-08-17	Lier, BE
15505122	Rietzanger	-	1	BLB, Brussel	31-07-18	26-07-18	Hamme, BE
HK11005	Rietzanger	-	1	NOS, Stavanger	5-09-18		<i>Nog geen gegevens</i>
90580939	Zwartkop	V	g1	DFH, Helgoland	9-05-18	2-05-18	Helgoland, Duitsland
7450809	Rietzanger	-	g1	FRP, Parijs	23-04-18	7-08-16	Kervijen, Frankrijk
S130365	Kleine Karekiet	-	g1	GBT, Londen	11-06-18	31-07-16	Hollesley, UK
LJ90434	Merel	V	2	GBT, Londen	8-04-18	24-03-18	Spurn B. O., UK
D281948	Vink	M	g1	GBT, Londen	25-03-18	2-11-17	Landguard, UK
N119240	Kleine Plevier	V	g2	HGB, Budapest	3-06-18	16-08-17	Fertőújlak, Hongarije
HK26524	Kleine Karekiet	-	1	NOS, Stavanger	7-10-18	18-09-18	Vestbygd, Noorwegen
N012834	Bonte Strandloper	-	g2	Slovakia	1-03-18		<i>Nog geen gegevens</i>
3598820	Bonte Strandloper	-	2	SVS, Stockholm	1-03-18	5-08-16	Ottenby, Zweden
DB68951	Roodborst	-	1	SVS, Stockholm	11-10-18	2-09-18	Varberg, Zweden
15076753	Roodborst	-	1	BLB, Brussel	16-11-18		<i>Nog geen gegevens</i>

Tabel 1: 26 van de 32 vogels met buitenlandse ring gevangen te VRS Castricum in 2018

‘Niet van ons’

We vingen in 2018 in totaal 41 vogels die op andere plekken in Nederland waren geringd, de zogenaamde ‘niet van ons’ (NVO) vogels. Van 36 van deze vogels staat het terugmeldingsrapport samengevat in tabel 2. Een van de leukste terugmeldingen was die van een Kerkuil (pas onze tweede Kerkuil ooit). Deze Kerkuil was als nestjong geringd in de schuur van Piet Admiraal zelf. Deze vogel is dus gaan zwerven en heeft het duingebied als jachtterrein gebruikt. De afstand tot en met de schuur van Piet is hemelsbreed ongeveer 4.6 kilometer.

Ringnr.	Soort	Sexe	Leeft	Controle	Geringd	Herkomst
BG17782	Blauwborst	V	2	6-04-18	18-06-17	Zwanenwater
BD69946	Boerenzwaluw	-	g1	31-08-18	21-08-17	Elburg
BF33718	Bosrietzanger	-	g1	29-06-18	23-06-18	VRS AW-Duinen
BB17820	Braamsluiper	-	g1	13-04-18	24-08-15	VRS Korverskooi, Texel
BC58321	Braamsluiper	-	g1	24-06-18	28-06-15	VRS Van Lennep, Kennemerduinen
AGV661	Fitis	-	g1	17-04-18	5-08-17	VRS Van Lennep, Kennemerduinen
BF92833	Grasmus	-	g1	14-05-18	10-08-17	VRS Van Lennep, Kennemerduinen
BF72550	Grote Barmsijs	M	g2	14-01-18	24-11-17	VRS Meijendel, Wassenaar
5535090	Kerkuil	V	1	21-08-18	6-07-18	Schuur van Piet Admiraal! Heemskerk
1508834	Kievit	M	g3	28-02-18	13-08-07	Briltil, Groningen
V776083	Koolmees	V	2	7-04-18	13-10-17	VRS Nebularia, Westenschouwen
V855502	Koolmees	M	2	17-02-18	26-08-17	VRS Meijendel, Wassenaar
V901728	Koolmees	V	1	6-10-18	18-10-17	VRS AW-Duinen
V914076	Koolmees	V	2	26-01-18	16-06-17	VRS Gemaal Leemans, Den Oever
1621022	Kwartel	M	2	16-05-18	9-05-18	VRS Meijendel, Wassenaar
V827877	Nachtegaal	-	g1	23-04-18	24-07-16	VRS Van Lennep, Kennemerduinen
V902220	Nachtegaal	-	1	24-07-18	22-07-18	VRS AW-Duinen
V902349	Nachtegaal	-	1	31-07-18	27-07-18	VRS AW-Duinen
BH15266	Pimpelmees	-	2	17-02-18	28-10-17	VRS Gemaal Leemans, Den Oever
BC70219	Rietzanger	-	g1	15-04-18	1-08-15	Lommel, België
BC74379	Rietzanger	-	g1	26-07-18	7-08-16	VRS AW-Duinen
BJ01044	Roodborst	-	1	20-10-18	14-10-18	VRS Eemshaven
1570718	Sperwer	M	1	13-09-18	26-06-18	Camping Geversduin, Heemskerk
ACH908	Tijftjaf	-	vg	6-10-18	19-08-18	VRS Hessenpoort, Zwolle
AGV127	Tijftjaf	-	g1	13-05-18	6-10-16	VRS Van Lennep, Kennemerduinen
ALP590	Tijftjaf	-	g1	9-04-18	6-04-18	Zwanenwater
Y86415	Tijftjaf	-	vg	9-09-18	24-07-18	VRS AW-Duinen
AGV431	Winterkoning	-	g1	3-04-18	8-04-17	VRS Van Lennep, Kennemerduinen
BF31210	Blauwborst	M	2	1-04-18	31-07-17	VRS AW-Duinen
AU98164	Zwartkop	M	2	9-04-18	22-09-16	VRS Vlieland
V786053	Zwartkop	V	g1	5-08-18	21-09-15	Hingene, België
V827217	Zwartkop	M	g1	19-07-18	13-10-15	VRS Van Lennep, Kennemerduinen
V828175	Zwartkop	M	g1	27-07-18	18-08-16	VRS Van Lennep, Kennemerduinen
V844688	Zwartkop	V	g1	27-04-18	8-07-17	VRS De Glinte, Ketelbrug
V902160	Zwartkop	V	1	31-08-18	14-07-18	VRS AW-Duinen
V936735	Zwartkop	V	1	29-08-18	20-08-18	VRS Gemaal Leemans, Den Oever

Tabel 2: overzicht van 36 NVO terugmeldingen in 2018

Figuur 14: Kerkuil van Piet Admiraal in de hut! (Tim van der Meer)

'Terugmeldingen van door ons geringde vogels

In totaal kregen wij al 34 terugmeldingen van door ons zelf geringde vogels in 2018, waarvan 10 uit het buitenland. Van deze buitenlandse terugmeldingen kwamen er 5 uit Frankrijk, 2 uit België, 2 uit Groot-Brittannië en 1 uit Duitsland.

Ringnr	Soort	Sexe	Leeft	Controle	Geringd	Herkomst
BG58790	Baardmannetje	M	vg	6-10-18	20-10-18	VRS Gemaal Leemans, Den Oever
H368691	Bonte Strandloper	-	g2	2-03-18	3-03-18	VRS Van Lennep, Kennemerduinen
H368785	Bonte Strandloper	-	g2	18-03-18	18-03-18	VRS Van Lennep, Kennemerduinen
BF50227	Bosrietzanger	-	1	31-07-18	7-08-18	Oostknollendam
BF47781	Braamsluiper	-	g2	16-04-18	18-04-18	VRS AW-Duinen
AJA726	Fitis	-	1	26-06-18	29-07-18	Budel-Dorplein, Noord-Brabant
BG55414	Heggemus	-	1	26-08-18	1-11-18	VRS Meijendel, Wassenaar
BF49519	Kleine Karekiet	-	1	12-07-18	21-07-18	VRS Van Lennep, Kennemerduinen
BF49945	Kleine Karekiet	-	1	25-07-18	12-08-18	Mortagne-sur-Gironde, Frankrijk
BF50177	Kleine Karekiet	-	1	31-07-18	27-08-18	Villaudric, Frankrijk
BF50255	Kleine Karekiet	-	1	1-08-18	3-08-18	VRS AW-Duinen
BF50259	Kleine Karekiet	-	1	1-08-18	22-08-18	Champagné-les-Marais, Frankrijk
BF50822	Kleine Karekiet	-	1	12-08-18	30-08-18	Isles of Scilly, UK
BG55063	Kleine Karekiet	-	1	18-08-18	12-09-18	Trunvel, Frankrijk
V895635	Koolmees	V	2	6-02-18	24-03-18	VRS AW-Duinen
V914076	Koolmees	V	2	26-01-18	21-05-18	Castricum (dorp)
L507681	Kramsvogel	M	g2	27-02-18	4-03-18	Stowmarket, Engeland
BF50132	Rietzanger	-	1	30-07-18	5-08-18	Oostknollendam
BF50642	Rietzanger	-	1	5-08-18	7-08-18	Haarzuilens, Maarssen
BG56275	Roodborst	-	1	4-09-18	17-09-18	Duinkerke, Frankrijk
BF50761	Sprinkhaanzanger	-	1	8-08-18	23-08-18	VRS AW-Duinen
AHY375	Vuurgoudhaan	-	1	8-10-18	12-10-18	Lauwersmeer, de Rug
BF50992	Blauwborst	M	1	17-08-18	29-08-18	VRS Van Lennep, Kennemerduinen
BF47616	Zwartkop	M	2	3-04-18	19-04-18	Kapellen, België
BF47654	Zwartkop	V	g1	7-04-18	9-04-18	Zwolle
BF47654	Zwartkop	M	g2	7-04-18	12-05-18	Helgoland, Duitsland
BF47786	Zwartkop	V	g1	17-04-18	15-07-18	Stolwijkse Boezem
BF49807	Zwartkop	-	1	22-07-18	1-09-18	VRS Van Lennep, Kennemerduinen
BG55323	Zwartkop	M	1	22-08-18	31-08-18	VRS Meijendel, Wassenaar
BG55386	Zwartkop	M	1	26-08-18	31-08-18	VRS Meijendel, Wassenaar
BG55664	Zwartkop	V	vg	29-08-18	30-08-18	Bree, België
BG55717	Zwartkop	-	1	29-08-18	3-09-18	Elburg
BG60200	Zwartkop	V	1	28-10-18	29-10-18	VRS Van Lennep, Kennemerduinen
BF47942	Zwartkop	V	g1	5-05-18	13-06-18	Noordzee, ten hoogte van Denemarken

Tabel 3: overzicht van vogels die zijn geringd bij ons en elders zijn teruggemeld in 2018

Eigen terugvangsten

We deden in 2018 in totaal 1340 terugvangsten van 878 door ons zelf geringde vogels (zie tabellen hieronder). In totaal kwamen 401 terugmeldingen van 220 verschillende vogels van voor 2018 (tabel 4). In 2018 zelf werden 939 terugmeldingen van 658 individuen gedaan (tabel 5). Dergelijke eigen terugmeldingen wijzen bijvoorbeeld op lokale broedvogels, of doortrekkers die elders broeden en onderweg (soms zelfs jaarlijks) Castricum aandoen.

Soort	Aantal tm	Aantal individuen	2011	2013	2014	2015	2016	2017
Bosrietzanger	1	1					1	
Braamsluiper	15	9				2	3	4
Fitis	41	23			1	1	6	15
Gekraagde Roodstaart	4	3	1				2	
Grasmus	17	12			1	3	4	4
Graspieper	6	3					1	2
Heggemus	22	12					6	6
Kleine Karekiet	22	17			2	2	4	9
Kleine Plevier	1	1			1			
Kneu	14	13				4	2	7
Koolmees	96	35			1	4	5	25
Merel	11	6			1	1		4
Nachtegaal	14	9			1	2		6
Pimpelmees	48	20					2	18
Rietgors	4	4					2	2
Rietzanger	23	15				1	7	7
Roodborst	7	2						2
Roodmus	2	2						2
Staartmees	3	2					1	1
Tjiftjaf	7	6					2	4
Tuinfluit	2	2		1			1	
Vink	15	6	1				1	4
Vlaamse Gaai	1	1						1
Vuurgoudhaan	2	2						2
Winterkoning	9	5				1	2	2
Zanglijster	7	2						2
Zwartkop	7	7				2	3	2
Totaal: 27	401	220	2	1	8	23	55	131

Tabel 4: eigen terugmeldingen van voor 2018. Leuke soorten of terugmeldingen zijn dikgedrukt en met groen aangegeven.

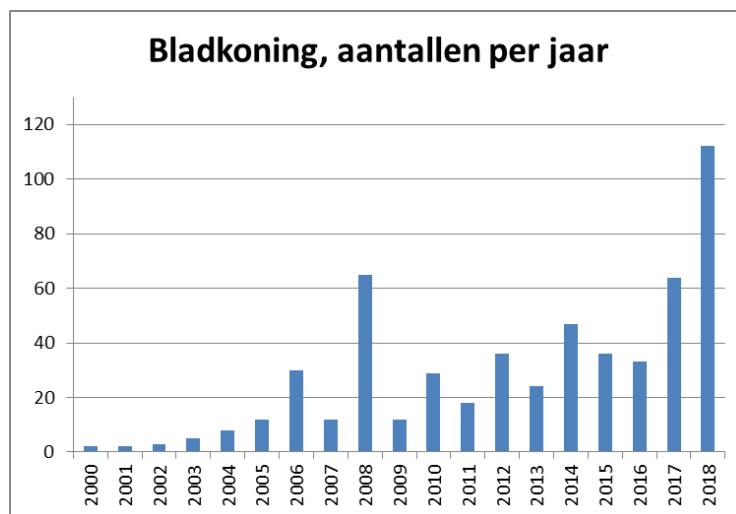
Soort	Aantal tm	Aantal versch. ind.
Baardmannetje	1	1
Bladkoning	9	9
Blauwborst	2	2
Boomkruiper	3	2
Bosrietzanger	10	5
Braamsluiper	15	12
Cetti's Zanger	4	4
Fitis	44	32
Gekraagde Roodstaart	4	3
Goudhaan	135	88
Grasmus	52	33
Graspieper	4	2
Grote Barmsijs	1	1
Grote Bonte Specht	12	7
Heggenus	10	9
IJsvogel	3	3
Kleine Karekiet	66	58
Kneu	5	3
Koolmees	125	74
Koperwiek	4	4
Merel	59	39
Nachtegaal	44	32
Pimpelmees	53	32
Porseleinhoen	1	1
Rietgors	13	11
Rietzanger	23	19
Roodborst	92	57
Roodborsttapuit	8	5
Snor	1	1
Sprinkhaanzanger	22	17
Staartmees	6	4
Struikrietzanger	1	1
Tjiftjaf	11	10
Tuinfluit	7	7
Veldrietzanger	1	1
Vink	11	7
Vlaamse Gaai	1	1
Vuurgoudhaan	12	9
Watersnip	1	1
Winterkoning	7	6
Witgesterde Blauwborst	1	1
Zanglijster	6	5
Zwartkop	49	39
Totaal: 43	939	658

Tabel 5: totaal aantal terugmeldingen van vogels die in 2018 voor het eerst geringd zijn. Leuke soorten of terugmeldingen zijn dikgedrukt en groen aangegeven.

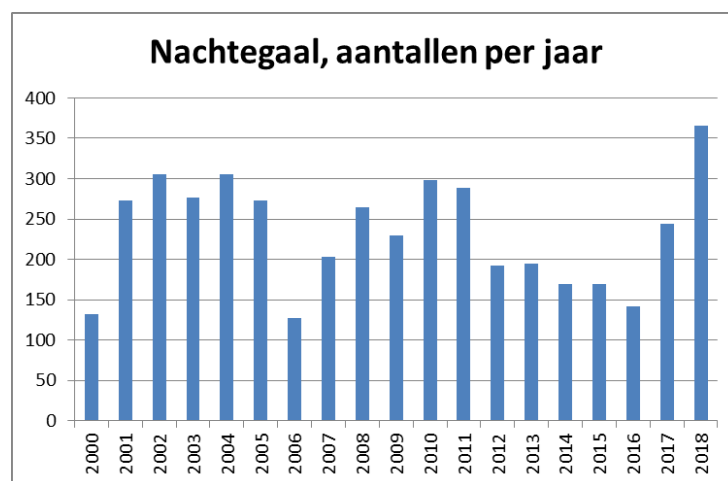
4.3 Trends

Jaarrecords

- Bladkoning (112, was 64, zie Figuur 15)
- Cetti's zanger (14, was 4)
- Kuifeend (15, was 1)
- Nachtegaal (366, was 306, zie Figuur 16)
- Roodborsttapuit (77, was 76)
- Smient (3, was 1)
- Struikrietzanger (7, was 1)
- Wilde eend (3, was 2)
- Wintertaling (15, was 1)
- Zanglijster (670, was 514)

Figuur 15: aantal geringde Bladkoninkjes per jaar sinds 2000

Figuur 16: aantal geringde Nachtegalen per jaar sinds 2000

Nieuwe baansoorten

- ★ Pijlstaart, 6 (de eerste op 1 maart)
- ★ Slobeend, 1 (4 maart)
- ★ Nachtzwaluw, 1 (19 september)
 - Onder soort: IJslandse Kanoet, 1 (1 maart)
 - Onder soort: IJslandse Grutto, 1 (3 maart)

CDNA beoordeelsoorten

In het vangseizoen 2018 zijn de volgende CDNA-beoordeelsoorten gevangen:

Struikrietzanger

1. 6 september (aanvaard)
2. 17 september (aanvaard)
3. 25 september (aanvaard)
4. 4 oktober (aanvaard)
5. 5 oktober (aanvaard)
6. 7 oktober (aanvaard)
7. 20 oktober (aanvaard)

Veldrietzanger - 15 oktober (aanvaard)

Kleine Spotvogel - 5 september (aanvaard)

Siberische Braamsluiper

1. 16 september (in roulatie)
2. 7 oktober (onbekend)
3. 15 oktober (onbekend)

Raddes Boszanger 8 oktober (aanvaard)

4.4 Waarnemingen

Tijdens de jaarvergadering werd besloten om alle oude waarnemingen uit de papieren logboeken die vanaf 1960 bij de vinkenbaan zijn gedaan digitaal te gaan registreren. Een flink werk want vele waarnemingen staan geregistreerd. Echter is een grote kluit van het werk al opgepakt door Hans Schekkerman met samenwerking van meerdere VWG-leden (o.a. alle waarnemingen uit het archief tussen 1970 en 1992). Belangrijk is wel dat niet alle soorten worden geregistreerd of werden opgeschreven in het logboek. Het gaat met name om bijzondere soorten en een grovere schatting van aantallen langstrekkende algemene soorten. In 2018 zijn de waarnemingen van bij de vinkenbaan digitaal bijgehouden door Arnold Wijker, Tim van der Meer en Richard Reijnders.

H5. Onderzoek: overzicht uitkomsten en plannen

5.1 DNA onderzoek

In 2018 hebben we opnieuw veertjes verzameld voor het langlopende onderzoek naar Tjiftjaf en Braamsluiper (zie tabel 6). Peter de Knijff van de Leidse Universiteit is de motor achter dit onderzoek. Hij zorgt er voor dat alle verzamelde DNA wordt geanalyseerd. In totaal hebben we dit jaar 18 vogels bemonsterd, waarvan er 16 nu geanalyseerd zijn. We hebben 1 mogelijke Siberische Braamsluiper en 4 mogelijke Siberische Tjiftjaffen bemonsterd die uiteindelijk niet deze ondersoort bleken te betreffen.

Onze kennis (zie bijvoorbeeld: De Knijff et al., 2012 & Rakovic et al., 2019) van de verschillende subpopulaties van de Tjiftjaf is de laatste jaren fors toegenomen met behulp van DNA van de vogels. Welke ondersoorten komen nu in ons vanggebied voor? In de eerste plaats onze Tjiftjaf (*Phylloscopus collybita collybita*) die volop broedt in het Noord-Hollands duingebied. In de tweede plaats een ondersoort van de Tjiftjaf (*Phylloscopus collybita abietinus*) die broedt in het noorden van Scandinavië en ten derde de Siberische Tjiftjaf (*Phylloscopus collybita tristis*) die uit het oosten komt en met name in Rusland broedt.

Vroeger dachten wij dat de Scandinavische Tjiftjaf een algemene doortrekker was in Nederland, maar uit het DNA onderzoek is gebleken dat dit niet waar is. Nu weten wij dat de Tjiftjaf uit Scandinavië een zeldzame verschijning is in ons gebied en dat de Siberische Tjiftjaf relatief gezien (veel) algemener is.

Binnen het Braamsluiper-complex zijn de belangrijkste vragen van het onderzoek: welke ondersoorten kunnen worden onderscheiden, welke komen in Nederland voor en wat zijn hiervan de veldkenmerken?

Van de Braamsluiper (*Sylvia curruca curruca*) is bekend dat deze volop broedt in onze duinen. Nu blijkt uit DNA onderzoek dat sommige Braamsluiers (*Sylvia curruca blythi*) die bij ons doortrekken ook uit Rusland komen. Vroeger werd vermoed dat deze oostelijke ondersoort pas heel laat in ons land verscheen, nu weten we dat eind september de eerste verwacht kunnen worden. Afgelopen jaar hebben we met behulp van DNA deze ondersoort 'blythi' 3x kunnen vaststellen door middel van een DNA monster dat werd genomen bij de ringvangst (zie tabel 1).

Tenslotte hebben we DNA materiaal verzameld van zeldzame soorten zoals Raddes Boszanger, Struikrietzanger en Veldrietzanger.

Ook werden er veertjes verzameld van de hybride Fluiter / Westelijke Bergfluiter die in het NHD gebroed heeft. Deze hybride is bevestigd door DNA analyse, een erg bijzonder geval (de eerste vastgestelde voor Nederland).

	Ringnr.	Datum	Verwachte soort	Soort aangetoond met mtDNA
1	AJA557	4/8/2018	Gewone Tjiftjaf (collybita)	Gewone Tjiftjaf (collybita)
2	AJA567	4/9/2018	Fitis	Nog niet geanalyseerd
3	AJA599	4/17/2018	Gewone Tjiftjaf (collybita)	Gewone Tjiftjaf (collybita)
4	AJA648	5/15/2018	Hybride Fluit x Bergfluit	Hybride Fluit x Bergfluit
5	BG56334	9/5/2018	Kleine spotvogel	Nog niet geanalyseerd
6	BG57080	9/16/2018	Siberische braamsluiper (blythi)	<i>Braamsluiper (curruca)</i>
7	AHY230	9/23/2018	Siberische Tjiftjaf (tristis)	<i>Gewone Tjiftjaf (collybita)</i>
8	AHY275	9/28/2018	Siberische Tjiftjaf (tristis - fulvescens)	<i>Gewone Tjiftjaf (collybita)</i>
9	AHY306	10/4/2018	Siberische Tjiftjaf (tristis)	<i>Gewone Tjiftjaf (collybita)</i>
10	BF58598	10/6/2018	Kleine Karekiet / Struikrietzanger	Kleine karekiet (scirpaceus)
11	BG58828	10/7/2018	Siberische braamsluiper (blythi)	Siberische braamsluiper (blythi)
12	BG59004	10/9/2018	Braamsluiper (curruca)	Braamsluiper (curruca)
13	BG59684	10/15/2018	Siberische braamsluiper (blythi)	Siberische Braamsluiper (blythi)
14	AHY592	10/15/2018	Siberische Tjiftjaf (tristis)	<i>Gewone Tjiftjaf (collybita)</i>
15	BG59632	10/15/2018	Veldrietzanger	Veldrietzanger
16	AJB397	11/11/2018	Siberische Tjiftjaf (tristis)	Siberische Tjiftjaf (tristis)
17	AJB472	11/15/2018	Siberische Tjiftjaf (tristis)	Siberische Tjiftjaf (tristis)
18	AJB535	11/25/2018	Siberische Tjiftjaf (tristis)	Siberische Tjiftjaf (tristis)

Tabel 6: voor DNA bemonsterde vogels te VRS Castricum in 2018

5.2 Zoönosenproject (Leo Heemskerk)

In 2018 zijn wederom enkele vogels naast de reguliere biometrie ook uitvoerig bemonsterd. Deze informatie is voor analyse opgestuurd naar Erasmus Medisch Centrum. Dit is onderdeel van het zoönosenproject. Dit project is een samenwerking tussen het Erasmus Medisch Centrum en het Vogeltrekstation. Dit project richt zich op het verzamelen van informatie over op mensen overdraagbare ziektes die door vogels kunnen worden verspreid. Er zijn in 2018 geen zieke vogels bemonsterd op VRS Castricum.

5.3 Onderzoeksartikel Rosse Grutto

Samenvatting publicatie over langetermijnonderzoek aan Rosse Grutto (NIOZ / VRS Castricum) - PWN nieuwsbrief (Tim van der Meer)

In oktober 2018 werd een uitgebreid onderzoeksartikel over Rosse Grutto's gepubliceerd in het wetenschappelijk tijdschrift Nature Communications (Buiten, 2018; Rakhimberdiev et al., 2018). Onderzoeker Eldar Rakhimberdiev van het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ) op Texel schreef dit artikel met de titel 'Fuelling conditions at staging sites can mitigate Arctic warming effects in a migratory bird' in samenwerking met andere onderzoekers.

Vogelringstation (VRS) Castricum leverde door middel van het vangen, meten, wegen en kleurringen van Rosse Grutto's een belangrijke bijdrage aan dit onderzoek.

De Rosse Grutto is meer dan de nauw verwante Grutto gebonden aan een zout milieu. Ze hebben iets kortere poten en een licht opgewipte snavel. De Rosse Grutto broedt in arctische gebieden. Een groot deel van de populatie die eind april-begin mei bij ons doortrekt broedt op het schiereiland Taimyr in Siberië. Deze vogels overwinteren voornamelijk langs de kust in West-Afrika, bijvoorbeeld bij Banc d'Arguin in Mauretanië, waar ook veel vogels die in Castricum zijn gevangen en geringd door onderzoekers van het NIOZ zijn afgelezen. Tijdens de voorjaarsstrek vliegen zij in één ruk vanuit West-Afrika naar de Waddenzee, waar zij een tussenstop maken om op te vetten voor de verdere reis.

Op VRS Castricum zijn de afgelopen 30 jaar al bijna 3000 Rosse Grutto's gevangen. Door middel van geluid en plastic lokvogels worden de Rosse Grutto's aan de grond gelokt en gevangen met een dichtklappend net. In de ringershut worden de vogels voorzien van kleurringen, gemeten en gewogen. Ze wegen rond de 200 gram. Een maand later, wanneer de Rosse Grutto's in de Waddenzee worden gevangen door collega-ringers, wegen de vogels wel twee keer zo veel! (zie Figuur 19). Deze vangsten op Castricum zijn van grote waarde geweest voor het onderzoek, omdat de vogels als ze over Castricum vliegen er een non-stop vlucht van 5000 kilometer op hebben zitten (zie Figuur 18). De gewichten die de ringers van Castricum meten zijn daarom een maatstaf voor de conditie waarin de Rosse Grutto's zijn als ze in de Waddenzee aankomen na deze lange reis.

De onderzoekers leggen in het artikel uit dat door het veranderende klimaat insecten in Siberië steeds vroeger uit de bodem komen. De kuikens van trekvogels die hier op een bepaald moment op de broedgronden arriveren kunnen daardoor de piek in het voedselaanbod missen. In Taimyr (Siberië) gaat de klimaatverandering de afgelopen decennia gemiddeld sneller dan elders. De sneeuw smelt bijvoorbeeld in het voorjaar ongeveer 15 dagen eerder dan 20 jaar geleden. Het gevolg daarvan is dat de levenscycli van insecten wordt verkort. Insecten zijn de belangrijkste voedselbronnen voor steltloperkuikens. Zo kruipen de larve van langpootmuggen gemiddeld zo'n 10 dagen eerder uit de bodem. Als de Rosse Grutto's laat arriveren, en dus de kuikens laat grootgebracht hebben, missen de kuikens mogelijk de piek in het voedselaanbod. Het lijkt erop dat de Rosse Grutto's inderdaad een kleine aanpassing hebben gedaan: gemiddeld komen ze nu 4 dagen eerder aan op de broedgronden in Taimyr dan 20 jaar geleden. Om op de broedgronden in Taimyr te komen, maken ze wederom een vlucht van 5000 kilometer vanaf de Waddenzee.

Het is voor de vogels waarschijnlijk moeilijk om dit strakke vluchtschema aan te passen. De datum waarop ze uit West-Afrika vertrekken lijkt redelijk vast te liggen en daarom ligt de ruimte voor verandering van het vluchtschema voornamelijk in de Waddenzee, het belangrijkste 'tankstation' onderweg.

Rakhimberdiev en collega's hebben een hele reeks aan verschillende data geanalyseerd. Zo gebruikten ze meetbare gegevens als de aankomstgewichten, de vertrekgewichten (van

gevangen vogels in de Waddenzee) en de overleving van vogels, die afgeleid wordt uit aflezingen van gekleurde vogels. Deze werden vergeleken met onder andere de hoeveelheid wadpieren in de Waddenzee, die door het NIOZ al lange tijd gemonitord wordt. Wadpieren vormen hier een van de belangrijkste voedselbronnen voor de Rosse Grutto's. Zo bleek dat als er meer wadpieren beschikbaar waren, de overleving van vogels ook hoger was, en er dus meer vogels de lange vlucht naar Siberië en terug overleefden. Hoewel de dichtheid per vierkante meter kan verschillen, zijn de wadpieren algemeen.

Hier zit nou juist de bottleneck voor de Rosse Grutto's. Zij kunnen het zich namelijk blijkbaar niet veroorloven om extra tijd in het opvetten te steken, omdat zij door het versnelde ritme van het ecosysteem op de broedgronden eerder in Siberië moeten zijn. In de twee tot drie weken die ze in de Waddenzee zitten moeten ze hun gewicht verdubbelen om verder te vliegen en de 5000 km naar Siberië af te kunnen leggen. Als dit niet lukt vertrekken ze blijkbaar liever vroeger naar Siberië om op tijd te zijn voor het broedseizoen, dan dat ze extra tijd in de Waddenzee spenderen om hun overlevingskans te vergroten. De onderzoekers van het NIOZ beargumenteren dus dat de trekvogels hun schema van opvetten in de Waddenzee blijkbaar gaan aanpassen om op tijd op de broedgronden aan te komen. Hiervoor zal de periode van opvetten in de Waddenzee dus ingekort moeten worden, zodat de timing van aankomst in Siberië en het beginnen met broeden zo is dat de kuikens genoeg te eten hebben.

Het onderzoek toont aan dat als de vogels kortere tijd voor opvetten nemen, de overleving van volwassen vogels afhangt van het voedselaanbod in de Waddenzee. Als de dichtheid van wadpieren in de Waddenzee hoog is, kunnen de Rosse Grutto's efficiënter foerageren, waardoor ze in kortere tijd genoeg voedsel tot zich kunnen nemen. Als de dichtheid van voedsel laag is, is de overlevingskans na een kortere stop in de Waddenzee kleiner. Gemiddeld is de jaarlijkse overlevingskans met 2% afgenomen over de laatste 25 jaar. Vrouwtjes zijn groter dan mannetjes en het negatieve effect van kortere periodes van opvetten op de overleving is inderdaad sterker bij vrouwtjes.

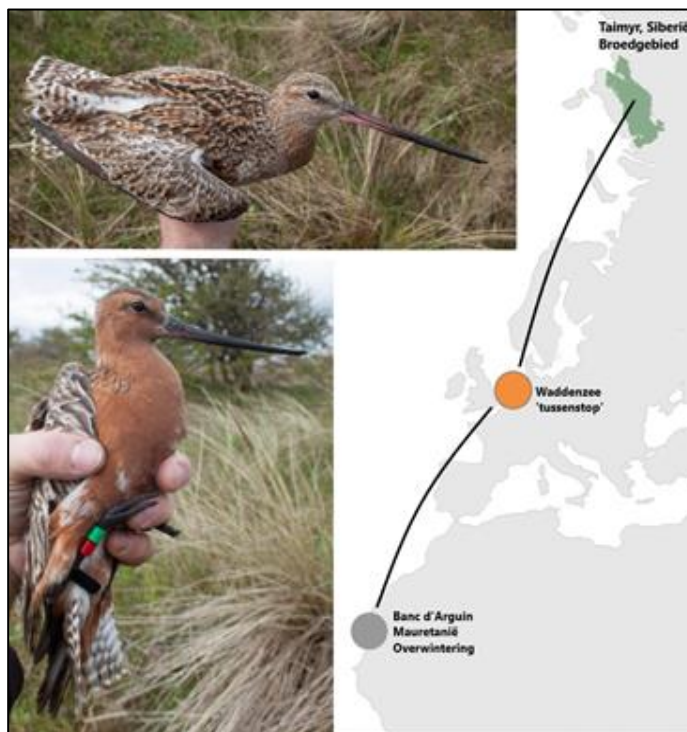
Kort gezegd bepaalt het voedselaanbod in de Waddenzee dus of de Rosse Grutto's zich kunnen aanpassen aan de klimaatgerelateerde verandering in de arctische broedgebieden. Met dit onderzoek wordt daadwerkelijk aangetoond dat de Waddenzee een belangrijke schakel is voor trekvogels. Er wordt direct verband gelegd tussen de algehele overleving en voortplanting van Rosse Grutto's in Siberië en de hoeveelheid voedsel dat in de Waddenzee beschikbaar is. Ondanks dat de klimaatverandering relatief harder lijkt te gaan in noordelijke streken, kan de oplossing voor Rosse Grutto's dus ook bij ons in de Waddenzee liggen.

Om de negatieve effecten van klimaatverandering op de Rosse Grutto's en andere soorten tegen te gaan is het belangrijk dat de foerageercondities in de Waddenzee optimaal blijven. Zo zou bijvoorbeeld uitstel van het oogsten van wadpieren door mensen in de Waddenzee, tot nadat vogels hier hebben opgevet, ervoor kunnen zorgen dat er voldoende voedsel is voor de trekvogels. Naast de Rosse Grutto worden ook veel andere soorten die de Waddenzee als tankstation gebruiken beïnvloed door de veranderende situatie in arctische broedgebieden. Getijdegebieden als de Waddenzee staan wereldwijd onder druk door onder andere industriële

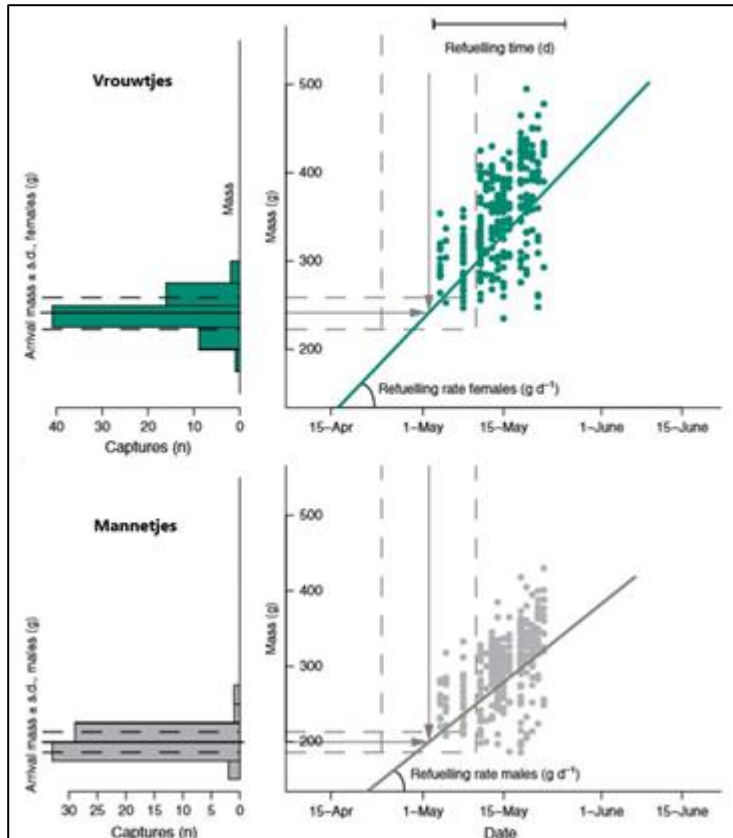
ontwikkeling en zeevruchtenoogst. Het is nu juist belangrijk dat getijdegebieden beschermd worden, om de belangrijke en tegelijk intrigerende functie als schakel tussen verschillende ecosystemen die duizenden kilometers uit elkaar liggen te behouden.

Figuur 17: Luc Knijnsberg laat geringde Rosse Grutto's los bij VRS Castricum (Arnold Wijker)

Figuur 18: Rosse Grutto's gevangen, gewogen en gemeten bij VRS Castricum, vrouwtje boven en mannetje onder (Tim van der Meer). De trekroute van Rosse Grutto's is schematisch weergegeven. Uit zenderonderzoek is gebleken dat Rosse Grutto's de lange vluchten tussen West-Afrika en de Waddenzee en tussen de Waddenzee en Taimyr vaak in één keer afleggen (Rakhimberdiev et al., 2018)

Figuur 19: Het aankomstgewicht (linkergrafieken) van Rosse Grutto's te VRS Castricum ligt voor mannetjes gemiddeld rond de 200 gram en voor vrouwtjes rond de 240 gram. De stijgende lijn in de rechtergrafieken geeft de toenemende gewichten gemeten tijdens het opvetten (refuelling time) in de Waddenzee weer. Zo is te zien dat Rosse Grutto's in de Waddenzee hun gewicht in korte tijd kunnen verdubbelen voordat ze doorvliegen naar Siberië (Rakhimberdiev et al., 2018).

Figuur 20: adulte man Rosse Grutto (Tim van der Meer)

5.4 Eendenproject

In 2018 hebben wij in overleg met het PWN voor het eerst serieuze pogingen gedaan om overwinterende en langstreckende eenden te vangen. Dit hebben we gedaan door een net te plaatsen op de bekende plek IJS, waar wij in het najaar een 18 meternet hebben staan voor zangvogels (zie Figuur 21). We hebben 's nachts opgemerkt dat de meeste eenden langs 'de bel' nabij IJS vliegen over de meer open wateren van het infiltratiegebied. Enkele keren is er geëxperimenteerd met een net op een plek tussen twee kanalen (zie Figuur 21). Netten werden op deze 'opvallende' plek pas in het donker geplaatst, en ook voordat het licht wordt weer weggehaald.

Figuur 21: voorgestelde nacht net-opstelling voor eenden

Doelen van ringonderzoek aan eenden

Een doel van het ringonderzoek aan eenden is om de condities van de vogels die in het infiltratiegebied verblijven te bepalen. Eenden kunnen hier bijvoorbeeld de hele winter blijven, maar ook korte stop-overs maken tijdens de trek. Daarom is het interessant om te kijken naar gewichten, rui-scores en biometriegegevens van de eenden. Voor deze gegevens hopen we idealiter op een goede sample size, welke verkregen kan worden door middel van regelmatige vangpogingen en meerjarige voortzetting van dit onderzoek. Daarnaast willen we in de toekomst graag met andere onderzoeksgroepen in overleg over het verzamelen van samples voor vogelgriep onderzoek. Eenden zijn een soortfamilie waarbij vogelgriep vaak het eerst wordt opgemerkt, omdat deze op meerdere locaties in het land bemonsterd worden. In dit onderzoek kan door ons mogelijk een belangrijke bijdrage worden geleverd met nieuwe gegevens vanuit de kuststreek.

Het vangen van eenden levert vaak terugmeldingen op. Grotere vogelsoorten leveren relatief meer ring-terugmeldingen op dan kleine. Voor het eventuele onderzoeken van verplaatsing en trek-richtingen van eenden zijn dan ook minder ringvangsten nodig dan bij kleine (zang)vogels. Bovendien wordt er op eenden gejaagd en zijn jagers tegenwoordig eerder geneigd een ring van een geschoten eend te melden. We hopen natuurlijk op terugvangsten van geringde eenden uit het gebied, of het vangen van elders geringde vogels.

Een recentelijk voorbeeld: ons tweede geringde Smient ooit, gevangen in februari 2012, werd in 2016 teruggemeld nabij Surgut, Rusland (ongeveer 4000 km). De vogel werd daar op 19/5/2016 vers dood gevonden, en was qua timing dus waarschijnlijk terug in zijn broedgebied (Figuur 22). Op deze kaart, gekopieerd uit de online vogeltrekAtlas, is deze terugmelding weergegeven en is aan de vele stippen te zien dat het ringen van bijvoorbeeld Smienten veel data oplevert.

Figuur 22: terugmelding van adult mannetje Smient uit het verre oosten uit 2016. (foto inset: Henk Levering; VogeltrekAtlas, 2018)

Door de (extreme) winter-omstandigheden in 2018 werden er al gelijk veel eenden geringd, waaronder de nieuwe baansoorten Pijlstaart en Slobeend. De vraag is of de eenden-opstelling ook goed zal werken buiten het winterseizoen onder meer normale weersomstandigheden. Wordt vervolgd in 2019!

Figuur 23: tweedejaars vrouwtje Slobeend (Piet Admiraal)

Dankwoord

Via deze weg willen wij iedereen bedanken die het ringonderzoek bij VRS Castricum in 2018 mogelijk heeft gemaakt. We danken alle leden van VWG Midden-Kennemerland die een financiële bijdrage deden en alle gasten die een bezoekje aan onze baan deden waarvan wij een financiële bijdrage mochten ontvangen. PWN wordt bedankt voor het overleg met betrekking tot het beheer van het vanggebied en het verstrekken van de onderzoeksvergunningen en duinkaarten om het duingebied te mogen betreden. Het Vogeltrekstation voor het afgeven van de ringvergunningen. Peter de Knijff en studenten voor de DNA-analyses van zeldzame (onder)soorten waar verschillende (onder-)soorten door werden bevestigd. Last but not least, willen we ook collega-ringers van andere (kust-)stations bedanken. De aangeleverde voorbeeldjaarverslagen zijn een goede en zeer welkome inspiratie geweest bij het schrijven van dit jaarverslag.

Bronnen

Buiter, R (2018) Veranderend klimaat maakt de trekvogels te gehaast. Trouw, 15 oktober 2018. <https://www.trouw.nl/groen/veranderend-klimaat-maakt-de-trekvogels-te-gehaast-a77d2903/>

Rakhimberdiev, E., Duijns, S., Karagicheva, J., Camphuysen C. J., VRS Castricum, Dekinga, A., Dekker, R., Gavrilov, A., ten Horn, J., Jukema, J., Saveliev, A., Soloviev, M., Lee Tibbitts, T., van Gils, J. A. & Piersma, T. (2018) Fuelling conditions at staging sites can mitigate Arctic warming effects in a migratory bird. Nature Communications, 9 (4263): 1-10.

Levering H.P.A. & G. Keijl 2008. Vinkenbaan Castricum 1960-2006 – een halve eeuw vogels ringen. VRS Castricum, Castricum.

De Knijf, P., van der Spek, V. & Fischer, J. H. (2012) Genetic identity of grey Chiffchaffs trapped in the Netherlands, Dutch birding Volume 34, no 6 2012

Raković M, Neto JM, Lopes RJ, Koblik EA, Fadeev IV, Lohman YV, et al. (2019) Geographic patterns of mtDNA and Z-linked sequence variation in the Common Chiffchaff and the 'chiffchaff complex'. PLoS ONE 14(1): e0210268. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0210268>

Trektellen (2019) www.trektellen.nl [geraadpleegd op 15 mei 2019]

Vogeltrekatlas www.vogeltrekatlas.nl [geraadpleegd op 30 maart 2019]

Waarneming (2018) www.waarneming.nl [geraadpleegd op 15 mei 2019]

Appendix 1: Overzicht van de netopstelling

Sectie	Netnaam	Lengte	Maand	Geluidsbron	Opmerkingen
WEST	Stom	12m	7	nee	
WEST	3hoek 1	10m	4	ja	
WEST	3hoek 2	9m/10m	7	nee	
WEST	Dwars	10m	7	nee	
WEST	Bok	12m	Variabel	nee	Speciaal net voor Bokjes, diepe zakken
WEST	Bok-2	12m	8	nee	
WEST	Lijster	18m	10	ja	
NOORD	Paap	12m	3	nee	
NOORD	Slok	18m	3	ja	
NOORD	Slek	18m	7	nee	
NOORD	Dwars JV	9m	7	nee	
BRUG	PRIJS	10m	4	ja	
BRUG	IJS	18m	Variabel (7)	nee	Grofmazig net voor eenden, gewoon net vanaf juli
BRUG	Brug-1	9m	4	ja	Italiaans 9m (2016)
BRUG	Brug-2	10m	4	nee	
SEC	Voeder	24m	-	ja	hijnsnet 2x 12m, gehele jaar
SEC	FRA	20m	-	ja	hijnsnet 2x 10m, gehele jaar
SEC	RIE	20m	-	ja	hijnsnet 2x 10m, gehele jaar
SEC	HK	20m		nee	hijnsnet 2x 10m, niet in 2018
SEC	SEC-2	18m	4	ja	
SEC	HL	10m	7	nee	
SEC	HL2	12m	8	nee	
SEC	Houtsnip	18m	10	nee	Grofmazig net voor houtsnip
OS	Os-1	30m	-	ja	hijnsnet 3x 10m, gehele jaar
OS	Os-2	10m	-	nee	gehele jaar
ABELEN	AB-2/ABWest	10m	7	nee	
ABELEN	HG	12m	7	nee	
ABELEN	RR	10m	4	ja	
ABELEN	ABM	9m/10m	4	nee	
ABELEN	Masker	9m/10m	9	nee	
ABELEN	TM	10m	8	nee	
ABELEN	AW	12m	9	nee	
ABELEN	Lijster-2	18m	10	nee	
KREKEL	Krekel	12m	4	nee	
HUT	JV	12m	3	ja	
HUT	Net F	18m	Variabel	nee	Net voor nachtvangsten
Totaal	36 netten	519 m		12 geluidsbronnen	waarvan 5 hijnsnetten

Appendix 2: Totaal overzicht van gevangen vogels te VRS Castricum 1960 - 2018

In de tabel hieronder staan de aantallen van alle op VRS Castricum geringde vogelsoorten en herkende ondersoorten op alfabetische volgorde van Nederlandse soortnaam. De uitgelichte tabel geeft de totalen weer tot en met 2017. De totalen van 2018 staan in kolom 3. Jaar- en dagrecords gevestigd in 2018 zijn dikgedrukt. Onderaan staan hybrides en exoten die bij ons zijn geringd, hoewel niet elke gevangen exoot geringd wordt (Levering & Keijl, 2008).

Soort	1960-2017	2018	Totaal	gem.	Jaarrecord	Dagrecord
Aalscholver	24	1	25	<1	10	10 (pul, 5-7-2002)
Appelvink	14	3	17	<1	4 (2012)	2 (25-7-2012)
Baardmannetje	696	14	710	12	103 (2003)	17 (2-10-2003)
<i>Barmsijs spec.</i>	66	9	75	1	8	
Witstuitbarmsijs	21		21	<1	13 (1975)	3 (21-11-1975)
<i>Grote Barmsijs ssp. flammea</i>	8751	188	8939	154	3639 (2005)	1639 (14-11-2005)
<i>Kleine Barmsijs ssp. cabaret</i>	1239	11	1250	22	97 (1980)	22 (29-11-1982)
<i>Barmsijs ssp. rostrata</i>	1		1	<1	1	1
Beflijster	139	5	144	2	15 (2012)	7 (7-4-2012)
Bergeend	47		47	1	11 (1994)	6 (pul, 13-8-1971)
Bergfluit	1		1	<1	1	1
Bladkoninkje	506	112	618	11	112 (2018)	25 (8-10-2018)
Blauwborst	841	43	884	15	72 (2009)	7 (24-7-2008)
<i>Blauwborst ssp. cyanecula</i>	68	12	80	1	9	2 (10-5-2016)
<i>Blauwborst ssp. svecica</i>	1		1	<1	1	1
Blauwe Kiekendief	43		43	1	7 (1975)	2 (15-10-1975)
Blauwe Reiger	28	3	31	1	4 (1987)	2 (18-8-2016)
Blauwstaart	1		1	<1	1	1
Boerenwaluw	1768	55	1823	31	322 (2007)	96 (23-8-2007)
Bokje	127	12	139	2	26 (2016)	4 (7-10-2016)
Bontbekplevier	297	6	303	5	25 (1997)	7 (20-9-1997)
<i>Bontbekplevier ssp. hiaticula</i>				<1		
<i>Bontbekplevier ssp. tundrae</i>				<1		
Bonte Kraai	1		1	<1	1	1
Bonte Strandloper	2012	287	2299	40	516 (1996)	124 (1-3-2018)
<i>Bonte Strandloper ssp. alpina</i>				<1		
<i>Bonte Strandloper ssp. schinzii</i>				<1		
Bonte Vliegenvanger	1050	24	1074	19	66 (1981)	13 (23-8-1977)
Boomklever	5		5	<1	2 (2014)	1
Boomkruiper	461	18	479	8	35 (2004)	5 (10-7-2011)
Boomleeuwerik	106	1	107	2	18 (1973)	4 (11-2-2012)

Boompieper	1064	36	1100	19	119 (1987)	24 (12-8-1987)
Boomvalk	5		5	<1	1	1
Bosgors	1		1	<1	1	1
Bosrietzanger	2354	83	2437	42	153 (2009)	19 (1-8-1988)
Bosruiter	252	6	258	4	25 (1997)	6 (1-8-2015)
Bosuil	1		1	<1	1	1
Braamsluiper	3961	190	4151	72	236 (2010)	20 (28-4-2010)
<i>Braamsluiper ssp. blythi</i>	6	2	8	<1	2 (2017)	1
Brandgans	15	1	16	<1	3 (2014)	2 (29-7-2014)
Bruine Boszanger	10		10	<1	3 (2003)	1
Buidelmees	70		70	1	10 (2004)	5 (8-10-2004)
Buizerd	24 (4pul)		24	<1	3 (1997)	2 (29-9-1966)
Cetti's Zanger	24	14	38	1	14 (2018)	2 (8-10-2012)
Citroenkwikstaart	1		1	<1	1	1
Dodaars	7		7	<1	2 (1981)	1
Draaihals	131	1	132	2	15 (2013)	6 (25/8/2013)
Drieteenstrandloper	2		2	<1	1	1
Duinpieper	3		3	<1	1	1
Dwerggors	21	1	22	<1	6 (2012)	2 (27-9-2013)
Ekster	257	2	259	5	34 (1996)	6 (1-2-1998)
Europese Kanarie	6		6	<1	1	1
Fitis	17038	412	17450	301	856 (1990)	76 (16-7-2002)
<i>spp. acredula</i>	20		20	<1	6	
Fluiter	26	1	27	1	4 (1995)	1
Frater	5988		5988	103	582 (1962)	190 (5-11-1962)
Fuut	1		1	<1	1	1
Geelgors	338	2	340	6	30 (1966)	6 (21-10-1970)
Gekraagde Roodstaart	1657	37	1694	29	67 (1997)	14 (13-9-1995)
Gele Kwikstaart	802	19	821	14	92 (1989)	28 (20-8-2015)
<i>Gele Kwikstaart ssp. flava</i>	12		12	<1	8 (2016)	
<i>Gele Kwikstaart ssp. thunbergi</i>	4		4	<1	1	1
<i>Gele Kwikstaart ssp. flavissima</i>	16	1	17	<1	5 (2016)	2 (23-8-2016)
Gierzwaluw	504		504	9	228 (1987)	41 (17-6-1987)
Glanskop	209	1	210	4	13 (2003)	6 (2-4-1965)
Goudhaan	13083	837	13920	240	1185 (2015)	154 (2-10-2015)
Goudplevier	331	7	338	6	44 (2003)	12 (24-8-2003)
Goudvink	424	7	431	7	46 (2007)	7 (21-10-2007)
<i>Goudvink ssp. pyrrhula</i>	13		13		3 (2004)	2 (31-10-2016)
Grasmus	7105	338	7443	128	566 (2009)	34 (9-8-2009)
Graspieper	26751	167	26918	464	2552 (1986)	256 (14-10-1986)
Grauwe Fitis	1		1	<1	1	1
Grauwe Franjepoot	1		1	<1	1	1
Grauwe Gans	13		13	<1	2 (2014)	1

Grauwe Gors	2		2	<1	1	1
Grauwe Klauwier	11		11	<1	2 (1987)	1
Grauwe Vliegenvanger	208	7	215	4	17 (1989)	6 (7-5-2016)
Groene Specht	143		143	3	12 (1988)	3 (1-9-1980)
Groenling	3129	18	3147	54	291 (1971)	29 (30-11-1980)
Groenpootruiter	1037	14	1051	18	66 (1998)	10 (16-8-2014)
Grote Bonte Specht	601	19	620	11	34 (2010)	5 (13-7-2017)
Grote Canadese Gans	12		12	<1	2	1
Grote Gele Kwikstaart	966	58	1024	18	130 (2002)	32 (4-10-2005)
Grote Karekiet	14		14	<1	3 (2017)	1
Grote Lijster	125		125	2	14 (1977)	3 (25-1-2010)
Grote Mantelmeeuw	12		12	<1	2 (1997)	2 (22-6-1997)
Grote Pieper	46		46	1	6 (2005)	2 (19-10-2013)
Grutto	3		3	<1	1	1
<i>Grutto ssp. islandica</i>	0	1	1	<1	1	1
Havik	16 (2pul)		16	<1	3 (1996)	1
Heggenmus	5176	164	5340	92	233 (2009)	17 (28-9-2010)
Holenduif	2		2	<1	1	1
Houtduif	44		44	1	4 (2003)	2 (3-10-2003)
Hop	4		4	<1	1	1
Houtsnip	79	4	83	1	9 (2009)	3 (5-11-2016)
Huismus	35		35	1	5 (1966)	3 (1-1-2004)
Huiszwaluw	179	10	189	3	49 (2014)	37 (2-8-2014)
Humes Bladkoninkje	1		1	<1	1	1
IJsgors	606	2	608	11	62 (1990)	11 (31-10-1989)
IJsvogel	318	12	330	6	31 (2007)	4 (14-8-2016)
Jan-van-Gent	1		1	<1	1	1
Kalanderleeuwerik	1		1	<1	1	1
Kanoet	60		60	1	9 (2000)	5 (6-5-2000)
<i>Kanoet ssp. canutus</i>		1	1	<1		
<i>Kanoet ssp. islandica</i>	0	1	1	<1	1	1
Kauw	73	2	75	1	10 (1991)	6 (10-6-1995)
Keep	6477	7	6484	112	387 (1965)	89 (17-10-1965)
Kemphaan	8		8	<1	4 (1996)	3 (28-1-1996)
Kerkuil	9 (8 pul)	1 NVO	10	<1	1	1
Kievit	648	25	673	12	218 (2005)	190 (2-3-2005)
Klapekster	60		60	1	5 (1972)	2 (11-10-1975)
Kleine Bonte Specht	57	3	60	1	5 (2016)	2 (21-6-2011)
Kleine Karekiet	22308	1098	23406	404	1207 (2006)	138 (15-8-2008)
Kleine Mantelmeeuw	250	4	254	4	30 (1997)	23 (22-6-1997)
<i>Kleine Mantel ssp. intermedius</i>				<1		
<i>Kleine Mantel ssp. graelsii</i>	6		6	<1	5	
Kleine Plevier	194	12	206	4	22 (2011)	6 (14-4-2011)

Kleine Spotvogel	4	1	5	<1	2 (2013)	1
Kleine Strandloper	87		87	2	42 (1998)	30 (13-9-1998)
Kleine Vliegenvanger	4		4	<1	2 (1982)	1
Kluut	10		10	<1	2 (2013)	2 (24-3-2013)
Kneu	2965	127	3092	53	221 (1962)	30 (10-8-2014)
Knobbelzwaan	35	2	37	1	5 (1990)	5 (2-8-1990)
Koekoek	56		56	1	5 (1999)	2 (15-6-2011)
Kokmeeuw	2344	1	2345	40	521 (1986)	101 (11-1-1982)
Koolmees	12623	426	13049	225	743 (2003)	107 (9-10-2008)
Koperwiek	14760	269	15029	259	900 (1983)	389 (25-10-2006)
<i>Koperwiek ssp. coburni</i>	1		1	<1	1	1
Kortteenleeuwerik	2		2	<1	1	1
Krakeend	6	2	8	<1	2 (2018)	2 (8-5-2012)
Kramsvogel	15867	523	16390	283	3748 (2003)	819 (31-1-2003)
Krekelzanger	2		2	<1	1	1
Krombekstrandloper	2		2	<1	1	1
Kroonboszanger	1		1	<1	1	1
Kruisbek	8		8	<1	3 (1990)	2 (21-10-1983)
Kuifeend	7	15	22	<1	15 (2018)	4 (21-4-2018)
Kuifmees	69		69	1	9 (2010)	3 (22-6-2008)
Kuifleeuwerik	1		1	<1	1	1
Kwartel	279	4	283	5	78 (2011)	15 (7-5-2011)
Kwartelkoning	6		6	<1	2 (2003)	2 (8-5-2003)
Maskergors (<i>ssp. oligoxantha</i>)	1		1	<1	1	1
Matkop	3		3	<1	1	1
Meerkoet	117	1	118	2	45 (1979)	20 (3-1-1979)
Merel	20796	956	21752	375	1237 (2016)	144 (31-10-2009)
Morinelplevier	15		15	<1	2 (1981)	1
Nachtegaal	5909	366	6275	108	366 (2018)	57 (29-7-2002)
Nachtzwaluw	0	1	1	<1	1	1
Noordse Nachtegaal	8		8	<1	2 (2016)	1
Noordse Stern	1		1	<1	1	1
Notenkraker (<i>macrorhynchus</i>)	1		1	<1	1	1
Oeverloper	392	2	394	7	56 (1989)	10 (2-8-2012)
Oeverpieper	1186	6	1192	21	110 (1996)	40 (13-10-2001)
Oeverzwaluw	42	1	43	1	28 (2014)	14 (2-8-2014)
Orpheusspotvogel	4		4	<1	1	1
Ortolaan	12		12	<1	2 (1988)	1
Paapje	574	5	579	10	32 (1986)	9 (8-9-2003)
Pallas' Boszanger	18		18	<1	3 (2016)	2 (24-10-1989)
Patrijs	82		82	1	17 (1971)	12 (21-10-1987)
Pestvogel	25		25	<1	13 (2016)	6 (31-10-2016)
Pijlstaart	0	6	6	<1	6 (2018)	3 (2-3-2018)

Pimpelmees	14448	238	14686	253	1376 (2008)	187 (9-10-2008)
Porseleinhoen	242	18	260	5	29 (2005)	11 (18-4-2003)
Putter	683	25	708	12	38 (1972)	16 (9-10-2018)
Raddes Boszanger	6	1	7	<1	2 (2012)	1
Ransuil	26	1	27	1	3 (2006)	2 (8-8-1975)
Regenwulp	68	1	69	1	4 (2002)	3 (22-8-1990)
Rietgors	4664	111	4775	82	196 (1972)	30 (3-10-1980)
Rietzanger	3565	210	3775	65	304 (2009)	22 (23-7-2008)
Ringmus	5453	9	5462	94	396 (1969)	41 (16-10-1982)
Roek	1		1	<1	1	1
Roerdomp	1		1	<1	1	1
Roodborst	29661	1426	31087	536	1950 (2016)	249 (20-10-2016)
Roodborsttapuit	1193	77	1270	22	76 (2014)	5 (15-7-2015)
Roodkeelpieper	1		1	<1	1	1
Roodkopklauwier	1		1	<1	1	1
Roodmus	36	1	37	1	7 (2003)	2 (5-8-2016)
Rodoogvireo	1		1	<1	1	1
Rosse Grutto	3014	53	3067	53	672 (2006)	209 (1-5-2006)
Rotgans	3		3	<1	2	1
Ruigpootbuizerd	1		1	<1	1	1
Scholekster	154	2	156	3	16 (1996)	5 (2-9-1982)
Siberische Boompieper	3		3	<1	2 (2012)	1
Siberische Sprinkhaanzanger	8		8	<1	2 (2002)	1
Sijs	3460		3460	60	285 (1993)	48 (25-11-1972)
Slobeend	0	1	1	<1	1	1
Smelleken	6		6	<1	1	1
Smient	2	3	5	<1	3 (2018)	3 (28-2-2018)
Sneeuwgors	907	8	915	16	172 (2004)	58 (27-11-2004)
<i>Sneeuwgors ssp. nivalis</i>				<1		
<i>Sneeuwgors ssp. insulae</i>				<1		
Snor	134	13	147	3	14 (2014)	3 (8-8-2017)
Sperwer	332	3	335	6	18 (1977)	3 (10-10-1979)
Sperwergrasmus	117	10	127	2	11 (2014)	2 (23-9-2015)
Spotvogel	163	9	172	3	16 (1990)	3 (3-8-1990)
Spreeuw	46366	141	46507	802	4159 (1978)	383 (15-11-1972)
Sprinkhaanzanger	6377	187	6564	113	423 (2003)	50 (7-8-2006)
Stार्टmees	2032	17	2049	35	116 (2008)	30 (27-9-2008)
<i>Stार्टmees ssp. caudatus</i>	6		6	<1	6	6 (29-10-2015)
Steenloper	243	3	246	4	28 (2004)	10 (14-8-2004)
Steenortolaan	1		1	<1	1	1
Stormmeeuw	7618	32	7650	132	1574 (1986)	195 (26-2-1986)
<i>Stormmeeuw ssp. heinei</i>	10		10	<1	7 (2013)	3 (26-1-2013)
Strandleeuwerik	147		147	3	37 (1978)	8 (27-10-1973)

Struikrietzanger	11	7	18	<1	7 (2018)	1
Swinhoses Boszanger	1		1	<1	1	1
Taigaboomkruiper	1		1	<1	1	1
Tapuit	450	2	452	8	38 (1988)	8 (3-8-1983)
<i>Tapuit ssp. leucorhoa</i>	87	3	90	2	9 (2004)	2 (8-9-2004)
Tjiftjaf	12780	355	13135	227	720 (2016)	61 (13-10-2007)
<i>Tjiftjaf ssp. collybita</i>	115		115	2		
<i>Tjiftjaf ssp. tristis</i>	188	4	192	3	17 (2010)	8 (7-11-2010)
<i>Tjiftjaf ssp. abietinus</i>				<1		
<i>Tjiftjaf ssp. brevirostris</i>	1		1	<1	1	1
Iberische Tjiftjaf	1?		1?	1?		
Torenvalk	172		172	3	14 (1981)	3 (15-12-1981)
Tuinfluitier	10473	220	10693	184	666 (1990)	79 (27-8-1991)
Tureluur	637	8	645	11	54 (2001)	12 (20-8-2003)
<i>Tureluur ssp. totanus</i>				<1		
<i>Tureluur ssp. robusta</i>	21		21	<1	5 (2010)	3 (3-12-2010)
Turkestaanse Klauwier	1		1	<1	1	1
Turkse Tortel	3		3	<1	1	1
Veldleeuwerik	19480	63	19543	337	1666 (1970)	496 (4-1-1985)
Veldrietzanger	5	1	6	<1	2 (2003)	1
Velduil	2		2	<1	1	1
Vink	12536	65	12601	217	623 (1967)	85 (22-10-1983)
Visdief	3		3	<1	1	1
Vlaamse Gaai	270	2	272	5	19 (1983)	4 (24-9-1983)
Vuurgoudhaan	2530	149	2679	46	228 (2007)	25 (18-10-2017)
Waterhoen	424	6	430	7	93 (2005)	61 (29-10-2005)
Waterpieper	450	13	463	8	44 (2000)	13 (13-10-2001)
Waterral	2760	40	2800	48	631 (2005)	366 (29-10-2005)
Waterrietzanger	175	11	186	3	29 (2003)	4 (6-8-2009)
Watersnip	1018	26	1044	18	99 (2005)	30 (2-3-2005)
Waterspreeuw (<i>ssp. cinclus</i>)	2		2	<1	1	1
Wielewaal	5		5	<1	1	1
Wilde Eend	20	3	23	<1	3 (2018)	2
Winterkoning	3194	147	3341	58	160 (2003)	11 (21-10-2016)
Wintertaling	1	15	16	<1	15 (2018)	7 (1-3-2018)
Witgat	3463	62	3525	61	231 (1997)	29 (20-7-2007)
Witkopgors	1		1	<1	1	1
Witte Kwikstaart	1199	18	1217	21	112 (1992)	17 (5-10-1991)
<i>Witte Kwikstaart ssp. alba</i>	10		10	<1	3	
<i>Rouwkwikstaart (ssp. yarrelli)</i>	66		66	1	11 (1992)	3? (31-3-2001)
Wulp	525	16	541	9	70 (1996)	14 (7-2-2012)
Zanglijster	11504	670	12174	210	670 (2018)	78 (12-10-2013)
<i>Zanglijster ssp. philomelos</i>			0	<1		

Zilvermeeuw	609	8	617	11	79 (1997)	46 (17-7-1997)
<i>Zilvermeeuw ssp. argentatus</i>	2		2	<1		
Zilverplevier	469	2	471	8	62 (1995)	24 (17-5-1995)
Zomertortel	20		20	<1	3 (1977)	2 (19-8-1978)
Zwarte Kraai	51		51	1	6 (2001)	4 (23-6-2001)
Zwarte Mees	3506		3506	60	1590 (1996)	366 (2-10-1996)
Zwarte Roodstaart	119	2	121	2	9 (1995)	3 (15-7-1990)
Zwarte Ruiter	136		136	2	14 (2003)	4 (10-6-2003)
Zwarte Specht	9 (3 pul)		9	<1	1	1 (3 pul)
Zwartkop	52161	3410	55571	958.1	3880 (2016)	245 (1-10-2016)
Zwartkopmeeuw	2		2	<1	1	1
Overig (hybrids & exoten)						
<i>Pleskes Mees</i>	1		1	<1	1	1
<i>BrandXKolgans</i>	1		1	<1	1	1
<i>KeepXVink</i>	1		1	<1	1	1
<i>KneuXPutter</i>	1		1	<1	1	1
<i>FluiterXBergfluiter</i>	0	1	1	<1	1	1
<i>Zwarte Zwaan</i>	1		1	<1	1	1
<i>Nijlgans</i>	6		6	<1	5 (2010)	3 (7-1-2010)
<i>Indische Gans</i>	1		1	<1	1	1
<i>Fazant</i>	66		66	1	11 (1998)	5 (18-7-1998)
<i>Langstaartroodmus</i>	1		1	<1	1	1
Eindtotaal	495012	15075	510087	8795		